

MOSTOVI

Glasilo društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije

Izhaja po potrebi

s sofinanciranjem Kulturne skupnosti Slovenije

December 1983

št. 16

Predgovor uredništva:

Po zelo dolgem času nam je le uspelo zbrati zadosti materiala iz naše prevajalske prakse, da vam lahko pošljemo 16. številko Mostov. Spet se je naš nestor dr. Janko Golias najbolj izkazal z več tehničnimi prispevki. Seveda pa se tudi drugim članom, ki so poslali razne članke in kritike, lepo zahvaljujemo.

Ponovno moramo apelirati na vse druge člane, ki imajo že bogate izkušnje v znanstvenem in tehničnem prevajanju, naj se tudi oglasijo in nam pošljejo svoje prispevke - članke, kritike, glosarje pa tudi drobiž - za naslednjo številko, ki bi jo radi izdali čimprej.

V NOVEM 1984. LETU VAM ŽELIMO VELIKO USPEHOV V NADALJNJEM DELU.

Odgovorni urednik:

Viktor Jesenik

PPF601489

Anton OMERZA

PREVAJALSKO DELO IN HUMANIZACIJA DRUŽBE

Začel bom z mislijo, ki je umestna za ta družbeni trenutek: "Življenje je boj, kjer zmagujejo neumni, zmagajo pa razumni."

Pri študiju se poglobljam v informatiko, komunikologijo ter v semantiko. V vsakodnevnem življenju pa ugotavljam, da se ljudje med sabo pogovarjajo in si dopisujejo, a v večini primerov ne vedo o čem govorijo, niti ne govorijo o isti stvari, čeprav uporabljajo isto govorico.

Komuniciranje je proces povezovanja človeka z okolico. V tem procesu človek s čutili zazna okolje ter si v procesu mišljenja (ali notranje govorice) iz zaznave ustvari sodbo, informacijo, ki jo po obratni poti perceptivnega procesa izrazi navzven v pisani ali govorjeni obliki. Kadar je celoten ta komunikacijski proces (zaznavanje, predstavljanje, mišljenje, govorjenje in pisanje) celostno naravno sklenjen, takrat je povezovanje popolno, takrat z govorico tudi izrazimo tisti naravni pomen, ki ustreza bistvu opazovanega predmeta ali pojava.

Znanstveni prevajalec ima prvenstveno to nalogo, da skuša naravi predmeta ali pojava ter hkrati tudi naravi jezika prilagoditi in razviti tak termin (izraz), ki bo bralcu in poslušalcu kleno, jedrnat in razumljivo podrl pomen tega predmeta ali pojava. S tem bo ustvarjeno povezovanje, saj bo notranja govorica ali mišljenje v skladu z govorjenjem in pisanjem ter obratno. Pravilen termin povzroča aktivno zvezo med mislijo in govorico, in bolj kot ta termin ustreza bistvu pojava in naravi jezika, tesnejša je zveza med notranjim govorjenjem ali mišljenjem ter med njegovim zunanjim izrazom - ustno in pisno govorico. Z ustreznim terminom se torej vzpostavlja dejavna zveza med pojavom ter človekom, med bistvom pojava in bistvom človeka. Tako postane prispevek znanstvenih prevajalcev osveščevalen in psihopedološki, ne pa samo povezovalen (med narodi in kulturami), kot je prevladujoče zmotno mnenje. Prevajalec hkrati povezuje različne kulture ter osebno vzgaja mišljenje matičnega naroda, saj neguje odnos med bistvom pojava in z govorico izraženim bistvom tega pojava, s tem pa neguje tudi razmerje med zunanjo in notranjo govorico človeka.

Poglejmo si поблиže terminologijo v vsakodnevnem življenju. Politična propaganda, ekonomska propaganda, javna občila ter izobraževalni sistem - vsi ti gojijo jezik, ki zvezo med mišljenjem kot notranjo govorico in pisanjem kot zunanjo govorico bolj rahlja, kot pa povezuje, s tem pa vsi naštetih vplivajo na zmožnost sporazumevanja med ljudmi. Vse te institucije se pri tem sploh ne zavedajo dovolj svoje družbene odgovornosti. Onesnaževanje duha, ki ga povzročajo s svojo terminologijo, onemogoča sporazumevanje med ljudmi. Namesto, da bi bralci preko pravih terminov tekst takoj razumeli, se morajo ubadati s tem, da ugotavljajo, kaj je avtor teksta mislil. Namesto, da bi se takoj vzpostavil stik med zunanjo govorico avtorja in med bralcem, se mora bralec vračati v avtorjevo notranjo govorico, katere pa ne pozna. Tako iz informiranja in iz informacije (ki je vsebina komunikacijskega ali povezovalnega procesa) nastane dezinformacija, ki pa je vsebina razdruževalnega procesa. Pri tem je tako imenovana "splošna raba"

samo zavestna ali podzavestna lenoba, družbena neodgovornost, kajti v resnici se za proklamacijo "splošna raba" skriva osebnostna nemoč tistih, ki jo proklamirajo. Zavedati se moramo, da je človekova vrednost rezultat njegove potencialne energije ali znanja na eksponent zavesti. Ta zavest pa je lahko pozitivna ali negativna. Kadar je negativna, kot pri "zagovornikih splošne rabe", takrat je proces komuniciranja nepopoln, zato ni povezovanja, pač pa dezinformiranje, narušitev, destrukcija ali razdiralnost. To ni samo narušitev odnosov med ljudmi, omejitev sporazumevanja med njimi, pač pa ima takšno delovanje za posledico patološke vzorce obnašanja družbe in posameznika. Človek v komunikacijskem procesu dobi potrditev svoje notranje govorice, svojega eksistencialnega bistva - dobi svojo samopotrditev in identifikacijo. Pri nepovezovanju ali pri omejenem sporazumevanju pa je človek okrnjen (frustriran) v tej pričakovani samopotrditvi, zato reagira podzavestno, nagonsko, tudi patološko. V tem je tudi ena od razlag za pojave, kot so suicidarnost, razdvojenost, utesnjenost, negotovost, alkoholizem, prestopništvo, kriminal. Ob frustriranosti pri samopotrditvi se v procesu komuniciranja pri človeku ne more razvijati proces mišljenja in ustvarjalnosti, človek se odtuja od svojega bistva prav tako, kot se "pravo ozadje" tekstov, ki jih bere, odtuja od njega. To je hkrati političen, socialen, kulturn, psihološki, predvsem pa filozofski problem odtujitve ali alienacije.

Znanstveni prevajalci imamo torej odgovorno vlogo pri procesu humanizacije naše družbe. V razrahljan proces sporazumevanja moramo s pravnimi termini vnašati in ponovno vzpostavljati ravnotežje med notranjo in zunanjo govorico človeka. S tem svojim delovanjem prispevamo k humanizaciji posameznika in družbe ter k humanizaciji sporazumevanja in povezovanja v družbi. V tem svojem delovanju smo velikokrat v manjšini, saj so tudi resnični humanisti le manjšina v tej potrošniško alienirani družbi. Velikokrat se v ožjem krogu posmehujemo družbi in kujemo "prevajalske zgodbe in šale", a vse to daje samo še večji ustvarjalni zagon pri našem napornem poklicu - pri prepričevanju večine, da ne zna pravilno misliti, govoriti in pisati.

Nanizal sem nekaj misli, s katerimi bi rad sprožil ustvarjalno razmišljanje. Potolažil pa bi vas rad z resnico Lao Tceja: "Za težke stvari so potrebni meseci, leta; za nemogoče stvari je potrebno samo malo več časa."

Sporočilo vsem članom društva:

=====

Sporočamo vam, da bo občni zbor DZTPS šele aprila 1984 zaradi daljše bolezenske odsotnosti predsednice društva.

"PREVODILAC",

časopis Udruženja Naučnih i Stručnih

Prevodilaca SR Srbije, godina I, broj 1/82

Str. 1: ZAKAJ IZHAJA "PREVODILAC"?

(Drugi odstavek) "Pri nas trenutno obstajajo dva ali tri prevajalska glasila. Znanstveno in strokovno prevajalstvo ... še nima, razen informativnega biltena Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Hrvatske, svojega strokovnega glasila".

Vsem devetnajstim članom uredniškega zbora in izdajateljskega sveta bratskega časopisa "Prevodilac" v Beogradu je torej ostalo prikrito, da so ljubljanski "MOSTOVI" z letom 1983 stopili v 21. leto obstoja kot glasilo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije; da smo že v prvi številki (marca 1963), str. 2, obetali tekoče priobčevanje strokovnih in organizacijskih člankov in novic po posebnem programu Društva, in da smo v 15. številki (jan. 1982) našli štirideset člankov - čez 170 strani - objavljenih v minulih 19 letih o teoriji prevajanja in o drugih raziskovalnih temah. Sleherno številko "MOSTOV" pošiljamo sproti vsem prevajalskim društvom v Jugoslaviji. Poleg tega že od leta 1968 obilo gradiiva iz teorije in prakse našega prevajalstva, mnoga sporna stališča, izsledke in kritike obdelujemo v raznih jezikih na naših javnih prireditvah ("študijskih večerih") z referati domačih in tujih strokovnjakov in v diskusijah. Nekaterim izmed teh večerov so prisostvovali tudi številni člani naših bratskih društev, poslušali programe in se udeležili debat.

"Mostovi" so bili vsa ta leta pravo ognjišče naših prizadevanj za sistematsko graditev sodobnih gledanj na metode in pomen prevajalskih storitev v naših razmerah. Zato se nam lahko sprenevedanje članov tako uglednega foruma, kot je vodstvo "PREVODIOCA", dozdeva rahlo prisiljeno.

V letu 1970 je Društvo leposlovnih prevajalcev Srbije začelo izdajati v Beogradu svoj organ pod imenom sedem let starejših ljubljanskih "Mostov", katero je srbskim kolegom očitno tako ugajalo, da so si ga molče sposodili. To je v Ljubljani izzvalo glasove, češ bratsko beograjsko društvo naj bi si vendar izbralo primernejše ime, npr. "ČUPRIJE", ali "MOSTOVI BROJ II"... (Gl. ljubljanske "Mostove" št. 10 (febr. 1971, str. 23).

- . -

Žal še dandanes, osemtrideset let po osvoboditvi in po toliko sestankih, srečanjih, kongresih, resolucijah, prireditvah, referatih in člankih, organizacije jugoslovanskega prevajalstva premalo vemo druga o drugi, ker oblik in poti napredka prevajalskega udejstvovanja v naših republikah sploh ne ali nezadostno zasledujejo ter tratijo čas, moči in sredstva. Ta graja velja za vsa naša prevajalska društva, tako za organizacijsko kakor za strokovno delo. Zato intenzivno priporočamo vsem jugoslovanskim prevajalcem iskrene in mnogo jačje napore v smeri medsebojnega spoznavanja in upoštevanja, pri spremljanju, diskutiranju in vrednotenju naših dognanj in dosežkov, večjo solidarnost v

kulturno tako učinkoviti dejavnosti kot je za nas prevajanje vseh vrst, in vestno vgrajevanje vseh koristnih dognanj in dosežkov v skupno našo in evropsko stavbo vede o prevajanju in njegove prakse.

Le na ta način se bomo sčasoma znebili sedanje drobne zaverovanosti vsakega naših društev v svoj ožji okoliš.

- "PREVODILAC" št. 1 vsebuje tri prispevke splošno zanimive za jugoslovansko prevajalstvo:

Str. 1: Ljubiša Rajić, Problemi filogeneze jezika,
str. 5: Milica Vuletić, O prevajanju in teoriji prevajanja,
str. 31: Splošni podatki o beograjskem društvu in Centru.

(1) Ljubiša Rajić: Problemi filogeneze jezika

Avtor postavlja vprašanje: Zakaj, kako, kdaj je jezik nastal in kako se je razvil od najstarejših izpričanih oblik? Pariško Lingvistično društvo (osnovano 1863) je v pravilniku prepovedalo, da bi kdo v Društvu obravnaval vprašanje o nastanku jezika. (Danes bi bilo čudashko prepovedati lingvistom diskusije enega najbolj zanimivih vprašanj historične filologije). Na vprašanje ZAKAJ? naš avtor odgovarja: "Od hominidov je le tista vrsta, ki je imela primerno možgansko zmogljivost in ustrezen sistem govoril, mogla razviti ustno govorico in to zgolj v kolektivnem življenju". Menim, da se za enkrat lahko zadovoljimo s to tezo.

Glede vprašanja KAKO? avtor omenja teorije monogeneze in poligeneze, se pravi predpostavljane enega samega prajezika ali njih več. Pri tretjem vprašanju, KDAJ? avtor poudarja nujnost hkratnega obstoja govorice in zavesti, ne da bi se spustil v dokazovanje, kateri teh dveh elementov je starejši.

Kar se tiče starosti jezika, avtor navaja kot "terminus post quem" milijon let (t.j. starost fosilskih ostankov Australopithecus-a, in 25.000 let (starost Kromanjonca) kot "terminus ante quem; in ta razpon, pravi avtor, smemo morda krčiti, po nekih hipotezah, na razdobje 200 tisočletij (od -250.000 do -50.000), med katerim se je verjetno zgodil nastanek jezika (ali jezikov). Najvažnejša ustrezna raziskovanja - paleokraniologija, paleocerebrologija in nevrolingvistika - so šele v začetku. Naj omenim, da smo v Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije omenili ta medicinska raziskovanja že v Mostovih (dec. 1980, str. 16. in apr. 1981, str. 3, peti odstavek: Notranji jezik), še prej pa v referatih na naših javnih prireditvah.

Ne vemo še ničesar o času od domnevanega nastanka govorice do njenih najstarejših snovnih sledi, niti o tem, kako so se jeziki potem razvijali od teh izpričanih oblik dalje. Zelo razširjen je (po našem avtorju) nazor, da so vsi jeziki šli skozi štiri faze: korensko, aglutinacijsko, fleksijsko, analitično. Toda vse naše spekulacije o jezikovni prazgodovini temeljijo izključno na nam znanih jezikovnih zgodovinah, zato so naši zaključki za enkrat šele gole podmene.

Avtorju smo hvaležni za zbrane kompleksne teorije o verjetnem razdobju nastanka jezika (ali jezikov), o nadaljnji preteklosti jezikov do prvih snovno izpričanih podatkov o njihovem stanju, in o njih kasnejšem razvoju od prvih spomenikov dalje. Avtor nam

je prikazal čeprav še odprte, vendar dragocene hipoteze o jezikovni pradobi in tudi obetavne perspektive še tekočih raziskav nevrolingvistike. Na 9 tiskanih straneh s pregledom literature 1845-1980 nam je zgoščeno pripravil izredno dobrodošlo gradivo.

(2) Milica Vuletić: O prevajanju in teoriji prevajanja

Na str. 15, 1.odstavek, avtorica omenja "multidisciplinirano delo" potrebno za obravnavo poteka prevajanja: verjetno je menila "multidisciplinsko" delo. - V 2.odstavku govori o "literarnem stvariteljstvu nekega naroda, katero da postaja po zaslugi prevajalstva last drugega naroda", in trdi (po Iviru?), da je najstarejši prevod "literarnega dela" latinska verzija (menda iz leta -250) Homerove grške Odiseje. Ta pasus vzbuja dvom, ali avtorica pravilno pripisuje "literarni" blišč vzvišenemu - leposlovnemu in znanstvenemu - slovstvu in prevajalstvu, ali pa uporablja pridevnik "literaren" (po žal še danes precej udomačeni rabi) zgolj za beletrijo in leposlovno prevajalstvo. V ostalem vemo, da so nekateri antični na papirus napisani ali v kamen vklesani prevodi političnih listin in drugih "elitnih" tekstov starejši od latinske Odiseje, npr. razne Darejeve okrožnice, prevedene iz perzijskega jezika v aramejščino (okoli -500), ali Tel-amarsko pismo, del dopisovanja med faraoni in njihovimi vezali v Kanaanu, prevedeno v aramejščino iz egiptovskega izvirnika, v kvadratni pisavi K'tab asuri (-400 ali več); in še drugi jezikovni spomeniki iz antičnih azijskih in verjetno tudi ameriških civilizacij.

V 3.odstavku strani 15 avtorica citira Vladimira Ivir-a, ko pravi, da je prevajalstvo daleč starejše od pismenosti. V Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije smo že pred leti na javnih prireditvah obravnavali mnogo večjo starost govorno-slušnega jezika pred pisno-bralnim; tolmačenja pred pisnim prevajanjem, stavka pred besedo, dialoga pred monologom.

Na str. 16 (poslednji odstavek) avtorica poudarja "sprejem" (apercepcijo) pri prevajanju: prvič v prevajalcu kot "prejemniku" od avtorja kot "oddajnika", in drugič v poslušalcu-bralcu kot prejemniku od prevajalca-oddajnika. Naše društvo je že v referatih svojih članov na Ohridskem zveznem simpoziju (1972), potem spet na svetskem Kongresu FITE v Nici (1974) in na Blejskem srečanju prevajalcev (1976) izčrpno obravnavalo zaporedje vseh - ne le dveh ali treh - činiteljev v socialnem procesu prevajanja.

Omenjeni "prejem" avtorica imenuje z nepotrebno tujko "recepccijo", prejemnika pa "recepienta" (!). Bolje bi bilo v lepi srbsščini: "prijem, prijemnik".

Trditev na str. 17, vrsta 8, da je v srednjem veku antično slovstvo veljalo "za neobstoječe", zveni čudno, če vemo, da so prav tedaj meniške roke skrbno prepisovale neštete rokopise klasičnih leposlovnih in znanstvenih literatur ter jih s tem rešile propada.

Pravilna je avtoričina pozitivna ocena prevajanja v luči konstruktivne analize. Tudi to zelo pomembno okolnost je naše društvo že 1980 obdelalo v "Mostovnih" (gl.št.13/str.3), in še dosti prej na raznih javnih prireditvah.

- Nespremenljiva osnovna predpostavka vede o prevajanju je vsekakor znanstveno razmejevanje vsaj naslednjih pet osnovnih pojmov:

prevajalstva, kot soavtorstva, od primarnega avtorstva; prevajanja od filologije; prevajanja pragmatških tekstov od prevajanja umetniških tekstov (leposlovja); pisnega prevajanja (prevajanja v ožjem pomenu) od tolmačenja; in medsebojno razmejevanje treh vrednotnih ravni prevajanja (elitne, srednje, trivialne). Brez jasnih meja med naštetimi dejavnostmi bomo izdelali (kakor že dozda, tako tudi v bodoče) kvečjemu mnogo-tere teorije prevajanja, ne pa še celovite vede o prevajanju ali, bolje, vede o medjezikovnem poustvarjanju.

Spoznanje nujnosti pravičnih definicij in znanstvenega razmejevanja je že nekaj let staro in kaže, da se polagoma uveljavlja. Ni pa še predrlo skozi nekatere lene, veneče predsodke. Potrebni so nam še in še analize in natančne razlage, da bi mogli z uspehom razbistriti pojmovanje na tem kulturnem področju, tako pomembnem za materialno "majhne" narode, na snovno skromnih ozemljih. Na srečo, površinsko majhnost nekaterih jezikovnih območij lahko uspešno kompenzira globina nenehnih kulturnih pobud.

(3) Splošni podatki o srbskem društvu strokovnih in tehničnih prevajalcev in o prevajalskem centru

Prevajalski center v Beogradu letno poveri, med 3.300 včlanjenimi prevajalci, kakim 600 prevajalcem, da za okoli 900 naročnikov izdelajo približno 120.000 avtorskih strani prevodov.

To pomeni:

- poprečno od naročnika 133 strani na leto, ali 11 strani na mesec,
- center letno posreduje naročila 600 delavcem od 3.300, t.j. za 18 % članov, kar je le majhen delež (poprečno 2 od 11),
- na vsakega teh delavcev pride letno poprečje 200 strani, ali (če pavšalno odštejemo 1 mesec počitka na leto) mesečno 18 strani, torej prav malo; 2700 prevajalskih delavcev - 82 % članstva - pa ni deležnih teh naročil, čeprav ogromni prevajalski trg zvezne metropole verjetno potrebuje več prevajalskih storitev kot 120.000 strani: 300 (delavnikov) = 400 strani na delavnik, saj je tu razen prestolnice še vsa Srbija z zelo številnimi naročniki.

Bratskemu centru želimo magel in krepek razvoj!

Na str. 31 je omenjeno, da so člani po večini filologi: to je redkost, kajti normalno je v prevajalskih društvih filologov mnogo manj kot polovica.

Pogrešamo omembo predpogojev za sprejem v članstvo, saj so le-ti med najvažnejšimi elementi napredka v organizacijah delavcev v tako zahtevnem poklicu.

J.G.

RECENZIJA PREVODOV

How to Climb Triglav

Published by PLANINSKA ZALOŽBA LJUBLJANA 1979

to commemorate the 200th anniversary of the first ascent of Triglav.

A short guide to Triglav

Compiled and translated by Stanko Klinar

"Kratki vodnik na Triglav" je sestavil in prevedel Stanko Klinar. Ta knjižica, žepnega formata, prepotrebna v naši literaturi tujejezičnih turističnih priročnikov, zasluži častno mesto med angleškimi vodniki v slovenskih gorah. Spretna redakcija odličnih prispevkov petih sodelavcev in dobra prevajalska storitev, združeni v isti osebi, sta bili srečna kombinacija. To ugotavljamo z resničnim zadovoljstvom, žal bolj redkim ob naših turističnih tekstih.

Knjižica obsega v mikavni, pregledni razporeditvi: uvodno gradivo (str. 4-16: vsebina; Jugoslavija; Slovenija; Planinska založba Slovenije; Prihodi iz zahoda; Triglav), vodeči del (17-40: severni, vzhodni, južni, zahodni pristop) in prektične nasvete (41-64: oprema, kondicija in prva pomoč, vreme, triglavska flora, triglavske koč, razdalje in višine, kombinirane ture, objavljeni vodniki in zemljevidi, angleško-slovenski glosarček). Knjižica vsebuje 19 barvnih slik in zemljevid (kaj ko bi v prihodnji izdaji označili merilo?).

Z izključnim namenom, da bi bila druga izdaja, ki jo Planinski zvezi prisrčno želimo, še popolnejša, navajamo nekaj mest, katerih je v ostalem rekordno malo, s predlogi morda boljše varzije.

Str. 5, 2.odstavek: of six states: "of six federated constituent republics" bi ustrezalo bolje. - Republike niso ranžirane niti abecedno niti po arealih niti po številu prebivalstva niti po legi od zahoda proti vzhodu. Nemara bi bilo praktično držati se enega teh načel. - "Serbia includes two autonomous provinces" bi odgovarjalo udomačeni rabi. 4.odstavek: "national minorities (nationalities)": bolje "ethnic groups". Te narodne skupine bi bilo umestno naštetih po številu pripadnikov (ali vsaj abecedno): Albanians, Magyars (ne "Hungarians"), Turks, Slovaks, Bulgarians, Romanians (bolje od "Vallachians"), Ruthenians, Czechs, Italians, Gipsies (Tziganes, Romanies).

Str. 12 HOW TO GET THERE, 2.odstavek: "The best rail connection is the Tauern Express" bi bilo morda bolje od "The best way by train is on the Tauern Express". Tretji odstavek: the "autobahns"; C.O.D. ima, brez narekovajev, autobahnen; Webster New World Dictionary: Eng. utobahns, in Shorter Oxford English Dictionary tega gesla sploh nima. Pustimo torej našega avtorja lepo pri miru!

Str. 20, 7.vrsta: "... you have the little cairns, surmounted by posts": laže razumljivo bi bilo, recimo: "There are still a series of cairns, surmounted by posts, to indicate the direction".

Str. 22, vrsta 11: the sacred habitat of the gods: "habitat" se navadno nanaša na živali ali rastline; raba za ljudsko bivališče je amerikanizem, verjetno šaljiva. Morda prevod namiguje na animalnost antičnih bogov?

Str. 30, odstavek 4: "the Kravji bal" (literally "Cow Dance"). Za rovtarsko šegavi "kravji bal" sta se v našem turističnem slovstvu udomačila dva preveda - Dairy Dance in Cowherds' Ball. Drugi je nemara boljši, ker gre za veselico po odgonu živine s planine v dolino, ne na planini.

Str. 39, odst. 2: "under Bogatin mountain"; lepše se sliši "under Mt Bogatin".

Str. 51 pod sliko: Papaver, in str. 64, predzadnja vrsta companion, tiskovni napaki.

- Recenzent se čuti dolžnega dodati: omenjenih pripomb je zelo malo, posebno, če odštejemo str. 5, kjer veljajo bolj izvirniku kot prevodu.

Facit naše presoje pa je iskrena pohvala te, ponavljamo, prepotrebne, vsebinsko kot prevajalsko izredno uspele publikacije. Zelimo si še takih.

J.G.

TRIGLAV/EIN KURZER FÜHRER

Verlag: Planinska založba Ljubljana 1980

Redaktion: Stanko Klinar

Übersetzung: Anton Janko, Almut von Andrian

Vsebina in oprema sta isti kot pri angleški izdaji "HOW TO CLIMB TRIGLAV".

Str. 5, vrsta 9: Ein paar grundlegende Einzelheiten (ne "Einzelkeiten") werden die... Verschiedenartigkeit sofort aufweisen: pravilno bi bilo "erweisen" ali "aufzeigen".

2. odstavek: mit 6 Staaten; pravilno: mit 6 Teilrepubliken.

"Makedonien": v praksi se je razvilo razlikovanje te oblike (za antično Makedonijo) od oblike "Mazedonien" za jugoslovansko federalno republiko Makedonijo; vendar DUDEN tega razlikovanja še nima, temveč pod "Mazedonien" samo piše: "prim. Makedonien" in pod tem geslom še navaja dve izpeljanki. Slovenski pravopis ima prav tako "Makedonija" s 4 izpeljankami, in "Macedonija" z golim dodatkom: Makedonija. (Kdo je tu koga posnemal?).

13. vrsta: Regionen, pravilno Provinzen (pokrajini).

2.odstavek, 10.vrsta: narodi Jugoslavije niso "Volksgruppen" (narodne skupine), temveč "Völker" (Nationen). Naslednja vrsta ima "Makedonen" (množina od antičnega "der Makedone"), toda pravilno je Makedonier. Na tej strani so tudi "Slovenien", "Slovenen", "das Slovenische" z "v", vendar na str. 6, vrsta 16: "slow", str.12, 21.vrsta "Slowenien", prav tako str. 15,17. vrsta "Slowenen", pa spet "Slovenien, slovenisch" na isti strani, 5 vrst niže in v 6.vrsti prav tako na str. 17, 18.vrsta. Mešanje dveh pisav je povsem nevzdržno. Po nemškem pravopisu je pisati Slowene, slowenisch, Slowenien. Prevod očitno ni bil lektoriran pred stavkom niti korigiran pred tiskom. Tudi navadnih tiskovnih napak je kar veliko.

Str.5, tretji odstavek: "Minoritäten" je danes zastarel tîrmin, nemški avtorji navedno rabijo "Volksgruppen". "Nationalitäten" pa je dvopomenski tîrmin in zato nezaželen. Glede naštetih sedem (pravilno deset) narodnih skupin gl. recenzijo angleške izdaje. Pravilno: "... gibt es zahlreiche Volksgruppen, u.zw.: Albaner, Madjaren, Türken, Slowaken, Bulgaren, Rumänen (bolje kot "Walachen"; Wallachen pa pomeni "skopljeni žrebci"), Ruthenen, Tschechen, Italiener, Zigeuner". Večina dosedanjih pripomb velja pravzaprav izvirniku. Posl.vrsta: "ganz" je odveč.

Str.6, 3.odstavek: "er (ne "es") heisst Gorenjsko"; ... den ... Heugestellen: zdavnaj udomačeni tîrmin za kozolec je "Heuharfe".

Str.7, vrsta 12: ne "Majästet," temveč Majestät.

Str.8, vrsta 17: Sava, prav Save.

Str.9, vrsta 4: solch ein Abend, prav, einen (4.sklon). 3.odstavek: ne "am Komarča-Weg, ampek auf dem K.:" "am" je tukaj avstrijsko narečje.

Str. 12, 3.odstavek: Loiblpass (ne Loibelpass)

Str. 15, 7.vrsta: ne unverletztbar, ampak unverletzbar.

Str. 16, 4.vrsta od spodaj: geniessen, ne genissen.

Str. 17, 4.odstavek: den Talschluss umkreisen, prav. umgeben.

4.vrste niže: "in den genzen slovenischen Bergen"; pravilno: in der gesamten Bergwelt Sloweniens.

Str. 20, 4.vrsta: "zur Berghütte Triglavski dom": ne kaže prevesti "planinskega doma" s "kočo" (Hütte), temveč "Schutzhaus" ali "Alpenheim".

Str. 20, drugi odstavek, 17.vrsta: "Sollte das Plateau verschneit sein und man die Markierungen nicht sehen kann" je grd anakolut; pravilno:... verschneit sein, so dass man die Markierungen nicht sieht, dann weist eine Reihe von Steinmännchen (ne: "Steinmanderl" mit aufgesetzten Holzpfehlen die Richtung,...

Str.22, 2.odstavek: proportioniert, ne "proporzioniert"

Str.23, 2.odstavek, vrsta 16: "Prag" (Schwelle), wonach..., ne "nachdem".

Str.24, 16vrsta od spodaj: lüftig: te besede ni; prav. luftig

Str.25, 8.vrsta: Aber der einsame Kot ...: tu je vsekakor dodati: (Winkel), kajti brez tega Nemec razume: "Toda samotno blato ima tudi svoj čar", kar deluje odurno.

Str. 26: Po 8.vrsti manjka konec "heisst Pekel" (Hölle, 4 Stunden von Lengarjev rovt)". Ta konec je okleščen in slabo postavljen na konec odstavka.

Naj zadostuje. Verjetno so podobni kiksi tudi še v preostalih dveh tretjinah nemškega teksta. Že dosedanja bera kaže dovolj grehov, manjših in hujših, vsekakor neprimernih za nam vsem tako drago snov.

Le še dva značilna "primera":

31,5.odstavek: "Kravji bal" = "Kuhreigen", ali pa "Sennenfest" anlässlich der Abtrift des Viehs von der Alm. "Viehrückkehr" je komično skrpucalo, "fröhlich" pa se ne piše "frölich".

35 konec: "dem Reich der legendären weissen Ziegenbockes": ne samo da "der" mora biti "des", ampak ubogi Zlatorog je degradiran v kozla; slovenski in nemški lovski žargon sicer res uporablja "kozel" ("Bock") za moškega gamsa, toda "Ziegenbock" je izključno navadni kozel.

Nemški prevod bi moral biti že v rokopisu pregleden. Po kolofo-nu sta delala dva prevajalca; pokazala sta zelo neenako znanje, in ta kakovostni razloček je bilo izravnati najkasneje pred tiskom. Pred novo naklado bo nujno ta prevod skrbno lektorirati.

J.G.

CATERPILLAR TRACTOR - A TRADE-MARK!

Kadar gre za prodajno reklamo, je angleški izraz "Caterpillar Tractor" zaščiten. Samo ameriška tvrdka - lastnica te zaščit-ne znamke ga sme uporabljati. Le pri zgolj tehničnem opisu goseničarja, izven komercialnega oglaševanja (kar bo v praksi zelo redko), lahko uporabljáš izraz "CATERPILLAR TRACTOR (TANK, VEHICLE)". V prevodih prodajnih oglasov za jugoslovanske vla-čilce te vrste je torej uporabljati opis brez zaščitne besede caterpillar, npr. "crawler tractor... on two endless articulated roller belts passing over cog-wheels (ameriško: continuous roller-belts over cogged wheels) for moving over rough ground."

J.G.

NE TAKO!

V nadaljevanju si dovoljujem objaviti odlomek daljšega teksta prevedenega v francoščino za neko veliko slovensko podjetje, ki na srečo ni izšel v tisku, ki pa kaže, kako "pogumni" so nekateri "prevajalci", ki bi seveda ne smeli prevajati v jezik, ki ga ne poznajo do potankosti. Tu pa prevajalec(-lka) še tehničnih izrazov ne pozna.

Originalno besedilo:

Dvokapne konstrukcije sistema "P" so primerne za vse vrste objektov, od enostavnih pokritih deponij in skladišč do zaprtih hal za različne tehnološke procese v industrijski proizvodnji do športnih in kulturnih objektov. Streho je mogoče kakovostno toplotno izolirati; kritina je salonitna ali kake druge ustrezne izvedbe. Majhna konstruktivna višina nosilcev, ki pri razponih nad 20 m ne presega 3,0 m, omogoča dobro izrabiljenost prostora in majhne energetske izgube pri ogrevanju.

1. prevod (sic!):

Les constructions aux double inclination du système "P." sont convenables pour toutes sortes des objets, des dépôts couverts, jusqu'à des halls destinés à la production industrielle, à des objets sportifs et culturels. Le hauteur basse des porteurs qui monte aux ouvertures au-dessus de 20 m à 3,0 m, permet une exploitation parfaite de l'espace et des pertes énergétiques basses de l'échauffage.

2. možni prevod:

Les constructions à double inclinaison du système "P." conviennent à toutes sortes d'ouvrages, des dépôts et entrepôts couverts aux halls fermés pour les différents procédés technologiques de la production industrielle et aux bâtiments sportifs et culturels. Le toit peut être qualitativement isolé du point de vue thermique; la couverture est exécutée en plaques d'amiante ou de quelque autre manière appropriée. La petite hauteur des porteurs, qui pour des envergures de plus de 20 m ne dépasse pas 3 m, permet une bonne exploitation de l'espace et de faibles pertes d'énergie lors du chauffage.

V.J.

Emil Vogrič

ODLOMKI IZ SLABIH ORIGINALOV IN PRAV TAKIH PREVODOV

Primer 1

"Resen problem pomanjkanja delovnemu človeku primernih delov-
"nih (sledi naziv izdelkov) na tržišču nas je usmeril, da
"naše dolgoletne izkušnje pri izdelavi (sledi naziv izdelkov)
"usmerimo k razvoju delovnega (sledi naziv izdelka) Univerzal.

Primer je vzet iz originala za prospekt, prevajalskih težav
tu sicer ni, vse je nekako nedolžno, je pa zadeva dokaj
banalna z vidika ekonomske propagande. Ta stavek je bil
izločen na prevajalčevo iniciativo.

Primer 2

"V nasprotju s čakanjem na (časovno odmikajočo) realizacijo
"načrtovane bodočnosti omogoča ta sistem strukturno prilago-
"ditev okolja sočasno z nastopom novih zahtev. Industrijska
"proizvodnja elementov sistema (sledi naziv sistema) zahteva:
"navezavo na analizo programskih zahtev (in zmožnosti) mesta
"in oblikovanje tipologije objektov, ki izhajajo iz mikro-
"urbanističnih rešitev. Tak pristop bistveno razširja
"trenutne možnosti posameznih alternativnih rešitev...

Naročniku prevoda gornjega frazeološkega izživiljanja sem
priporočil, naj izobesi na notranji strani vrat vseh pisarn
ali birojev list, na katerega naj da natisniti zgoraj citi-
rano pesnitev ter opozorilo: POZOR! TISTEMU, KI SE BO ZA NAŠE
PODJETJE IZZIVLJAL Z NAVEDENO "ZNANSTVENO FANTASTIKO", MU
NAŠI DELAVCI TEGA NE NAMERAVAJO PLAČATI. Tekst spada k
predponudbeni dokumentaciji solidne tovarne in se nanaša na
uspešno razvit dober izdelek. Slog teksta je tipičen za
sodobne (dobro plačane) kvaziznanstvenike.

Primer 3

"Predmet ponudbe: XX x 2 DM6T23LU za ruske brodeve za povrče"

V dveh predhodnih verzijah ponudbe, ki nista prinesli uspeha
(ne po krivdi prevajalca, ki mi ni znan), je prevajalec zadevo
prevedel dobesedno. Ni težko ugotoviti, da je predmet ponudbe
nerazumljiv že v originalu. Tretjo verzijo sem prevajal
osebno sam in pri tem sem ugotovil, da pomeni XX (v originalu
je tu dvomestno število, ki ga ne navajam in ga tudi avtor
originala ne bi smel navajati) število ladij, ki naj bi jih
sovjetski naročnik naročil v SFRJ; številka 2 pomeni število
propulzivnih ladijskih motorjev za vsako naročeno ladjo,
DM pomeni Dieslov motor in ni del tipske oznake, kot bi to
nekdo lahko mislil.

Navedel sem tipičen primer (primer 3), kako nelogično in
nesmiselno se naši avtorji igračkajo s kraticami in okrajša-
vami in sicer tam, kjer to sploh ni sprejemljivo in še to

narede napačno. Predmet ponudbe je bil torej takle:

"PREDMET PONUDBE: dobava Radijskih Dieslovih motorjev tipa 6T23LU za ladje jugoslovanske dobave Sovjetski zvezi, po dva propulzivna motorja za vsako naročeno ladjo, kompletno z opremo in aparaturo za avtomatsko daljinsko upravljanje". Naj še navedem, da se pridevnik PROPULSIVNI pravaja v ruščino kot GLAVNYJ (torej je to GLAVNYJ DVIGATELJ ali DVIGATELJ DLJA RABOTY NA GREBNOJ VINT).

Primer 4

"Montaža. Stroj je grajen stabilno, zato dodatna montaža ni potrebna, razen priključitev na električno in pnevmatsko omrežje.

V tem površno napisanem stavku iz obratovalnih navodil ne zasledimo jezikovnih težav, torej se ga da prevesti brez posebnega truda. Težava je v tem, da stavek ne nosi nobene informacije, nobenih logičnih napotkov, kar je sicer cilj obratovalnih navodil. V bistvu je avtor mislil povedati naslednje: "Montaža. Stroj dobavljamo v montiranem stanju, je robustne izvedbe, razen tega ni med obratovanjem podvržen posebnim dinamičnim obremenitvam, zato ne rabi posebnega temeljenja ali sidranja. Po razpakiranju ga postavimo na ravna utrjena tla (beton, asfalt) in ga precizno niveliramo s pomočjo nastavljivih nog, ki spadajo v komplet dobave. Po končanem niveliranju stroj priključimo na električno omrežje (glej vezalno shemo številka...) ter na tehnološki dovod komprimiranega zraka s tlakom v mejah... (glej pnevmatsko shemo številka...).

Primer 5

"Stroj se dobavlja preizkušen"

Stavek je iz prospekta dokaj renomirane slovenske tovarne, nanaša se na drag stroj polserijske izdelave, prospekt je namenjen tujim strokovnjakom. Prevesti takšno stvar ni težko, saj v stavku ni slovničnih napak, razen morebiti tistega "... se dobavlja...", kar pa naj ne bi motilo prevajalca. Težava je drugje: avtor je s tem posredno namignil, da dobavlja njegova tovarna tudi nepreizkušene stroje, to pa že spada v področje antireklame. Z ruskim slikovitim izrazom bi temu rekli, da je avtor "zadel s prstom v nebo", ne da bi pomislil, da se v takšnem stavku lahko skriva bumerang.

Navedli bi lahko na stotine drugih, še bolj protislovnih primerov komične in včasih tudi banalne vsebine, ki se včasih skriva za lepimi položčenimi platnicami naših prospektov, ponudb, projektov, obratovalnih navodil. Če k temu dodamo še prevajalčevo nepopolno strokovno poznavanje (prevajalec pa res ne more vsega vedeti), postane zadeva ne le neužitna, marveč včasih že kar škodljiva. Tako se pogloblja ostro nasprotje med solidno kakovostjo naših izdelkov in sposobnostmi naših strokovnjakov na eni ter kvaliteto tehnične dokumentacije na drugi strani.

Porajata se dve vprašanji glede originalnih besedil tehnične dokumentacije:

1. Od kod tako nemaren odnos podjetij do tehnične dokumentacije in kakšni naj bi bili ukrepi za zaježitev takšnega stanja;
2. Kakšen naj bo odnos prevajalca do pomanjkljivih originalov.

Odgovor na prvo vprašanje bi verjetno morala obdelati Republiška gospodarska zbornica. Naj glede tega navedem le nekaj prevajalčevih opažanj:

a) V podjetjih (tudi v solidnih) avtor največkrat niti tega ne ve, za kakšno dokumentacijo piše:

- predponudbeno,
- ponudbeno,
- pogodbeno,
- projektno,
- obratovalno ali
- servisno.

Stvar je taka, da vsaka iz navedenih vrst tehnične dokumentacije zahteva svoj pristop, svojo pojasnjevalno raven, svoj jezik in slog.

- b) Vsako delavčevo operacijo v podjetjih kontroliramo celo trikrat, nikakor pa nočemo vpeljati pedantne terminološke in tehnične kontrole dokumentacije. Le redki so TOZD-i, kjer so se tega lotili. Vlada namreč čudna bojazen pred intelektualno preobčutljivostjo avtorjev, seveda na veliko škodo kolektiva in družbe.
- c) Skorajda dokazljiva je domneva, da marsikateri projektant ali komercialist namenoma uredi ustrezne dokumentacije v zahtevanem obsegu in z zahtevano vsebino ter fizikalno determiniranostjo, da bi na ta način imel rezervo za kakšno v bistvu nepotrebno potovanje v tujino (devizne dnevnice pač).
- č) Avtor izdeluje dokumentacijo površno (govorimo o tekstualnem delu dokumentacije), iz svoje glave in gledano le s svoje, ne pa po plati porabnika dokumentacije, pri čemer se ne vpraša, kakšno informacijo naj dokumentacija nosi in kako naj jo nosi, piše pač, kar mu slučajno pade na pamet ali kar so mu naročili.
- d) Generalna napaka pa je v tem, da se v podjetjih ne zavedajo dejstva, da izdelava tehnične dokumentacije in tudi njena kvaliteta predstavljata resen element proizvodnega in zlasti poslovnega procesa. Raznotera vodstva, združenja, SIS-i in podobno pa jim glede tega ne nudijo nobene pomoči, čeprav živijo na račun neposredne proizvodnje.

Glede drugega vprašanja pa je moje mnenje naslednje: prevajalec se mora poglobiti v gradivo ob uporabi razpoložljive priročne dokumentacije, razčistiti z avtorjem vse nejasnosti, opozoriti avtorja na ugotovljene pomanjkljivosti, sugerirati po potrebi.

in v okviru svojih izkušenj boljšo verzijo; prevajalec ne sme konformistično gojiti lažnega dobrega odnosa do avtorja na račun interesov posla, delovnega kolektiva, tovarne, družbe in ne sme biti formalen; prevajalec mora izkoristiti svojo pravico do popolne in determinirane avtorjeva razlage vsakega stavka, če je to potrebno; na kratko, prevajalec naj ne bo pasiven in naj po potrebi pokaže tudi "svoje zobe", če je to v korist združenega dela in to ne glede na osebne reakcije avtorja.

Toliko o originalih. Sedaj še nekaj primerov iz "briljantnih" prevodov.

Primer 6

МИНЕЛ

ИНЖЕНЕРИНГ

БЕЛГРАД
ЗАВОД — ИЗГОТОВИТЕЛЬ

Упаковочный Лисс

ПОКУПАТЕЛЬ Б О „ТЕХНОПРОМИМПОРТ“ МОСКВА	
ПРОДАВЕЦ „ГЕНЕРАЛЭКСПОРТ“ Р.О. ГЕНЕКС-ИНВЕСТ-БЕЛГРАД	
КОНТРАКТ	: № 56-2/27281-109
НАРЯД	: №
ТРАНС	: №
ЯЩИК	: № ВЕС
	Бгто КГ
	Нгто КГ
РАЗМЕРЫ ЯЩИКА Вгм.	

4 ЮГОСЛАВИЯ

Пор. числ.	Поз. контр.	Наименование детали	Димензии	№ чертежа	Един. измер	Кол-во
		<i>Pravilno :</i>				
		1. ЛИСТ				
		2. В/О				
		3. ... , см				
		4. № п/п				
		5. Размер				

Že v glavi množično uporabljenega obrazca imamo pet napak.

Komentar zares ni potreben...

Primer 7

"XXX представляет самое большое ... предприятие в Республике Словении и одно крупнейших в Югославии. В XXX объединяют свой труд трудящиеся ... основанных устройств объединенного труда (ТОЗД), трех трудовых совокупностей и двух отделов за границей. В периоде развития до сих пор предприятие показало специальный прогресс, на что указывают и результаты их работы. Динамику и интенсивное развитие XXX указывают и следующие данные: Совокупность доходов в 1976 году составляет ... динаров, в 1978 году... тысяч динаров, в 1980 году тысяч динаров, пока план в 1982 году ... тысяч динаров. Успехи ведения дел тоже указываются в добитии доходов на трудящиеся, которые в XXX в 1981 году были ... динаров, что представляет сумму на 6% большую чем в остальных предприятиях промышленности. Количество и структура трудящихся поднимается, благодаря систематическим кадровым усмерениям и образованию. Оно непрерывно повышается в пользу вишей профессиональности кадров..."

Fragment je vzet iz prevedenega besedila prospekta, namenjenega splošni predstavitvi slovenskega združenja (združenje in prevajalec naj ostaneta anonimna) med pogovori v tujini (gre za večji in za nas zelo pomemben posel). Sreča je bila v tem, da je predstavnik naročnika prevoda zasumil slabo kvaliteto prevoda, tako da je zadeva prišla v moje roke. Podčrtane so le težje neumnosti, največja med njimi pa je ta, da je prevajalec pretolmačil TOZD kot "USTANOVLJENO NAPRAVO ZDRUŽENEGA DELA" (obratni prevod iz ruščine). Primer 7 torej kaže, da prevajalec ne obvlada ne ruščine, ne ekonomike, ne družboslovja, t.j. ne jezika in ne gradiva.

Primer 8

Ta primer se nanaša na prevod kompletne obratovalne dokumentacije za kovični stroj, ki ga je razvila tovarna XXX in predstavlja noviteto v tehnologiji kovičenja. Original je skorajda brezhiben, je pa seveda gradivo tehnično zahtevno. Naročnik prevoda je sam ugotovil neustreznost prvotnega prevoda. Tudi zame prevod ni bil lahek, porabil sem precej časa za podrobno preučitev stroja, mnogo več kot za prevod sam, težave pa sem imel tudi v tem, da nisem našel priročne literature za podoben stroj in sem moral razvozljati zadevo skozi celo vrsto priročnikov. Naj prikažem najprej prvotno verzijo prevoda (prevajalec mi ni znan, anonimnost pa je že itak pravilo), nato original in na koncu svojo verzijo. V mojem tekstu lahko ugotovite tudi določeno odstopanje od originala, kar je nastalo kot sad razčiščevanja gradiva in usklajevanja z avtorjem. Torej najprej prvotno verzijo prevoda:

"ЦЕЛЬ УПОТРЕБЛЕНИЯ

"Электропневматические орбитальные заклёпочные машины для заклёпывания назначены для более требовательных заклёпывания машин. Заклёпываем пустые или полные заклёпки с произвольной формой головы. Машины назначены тоже для специальных операций, как на пример: сшивание, расширение и закрытие трубок. В тонкой механике даже употребляются для заклёпывания разных элементов на оси механизмов.

"Преимущества заклёпывания по орбитальному поступку:
"Заклёпывание бывает быстрее чем у других поступках,
"Заклёпывание бывает бесшумное,
"Гальванические наволочки заготовок чуть не повреждаются,
"Структура и твёрдость минералов, материалов изменяются лишь
"минимально,
"Прибор простой, стандартные заклёпки нельзя закреплять,
"Возможность заклёпывания по твёрдости проблематических мате-
"риалов."

NAMEN UPORABE

Elektropnevmatski orbitalni kovični stroji so namenjeni za kovičenje zahtevnejših kovičnih spojev. Kovičimo lahko votle ali polne kovice s poljubno obliko glave. Stroji so namenjeni tudi za specialne delovne operacije kot so: robljenje, širjenje in zapiranje cevi. V fini mehaniki pa se uporabljajo n.pr. za kovičenje raznih elementov na osi mehanizmov.

Prednosti kovičenja po orbitalnem postopku:

- kovičenje je hitrejše kot po drugih postopkih
- kovičenje je brezšumno
- galvanske prevleke obdelovancev se skoraj ne poškodujejo
- struktura in trdota materialov se spremenita le minimalno
- orodja so preprosta, standardnih kovic ni treba vpenjati
- možnost kovičenja na težko dostopnih mestih
- možnost kovičenja trdnostno problematičnih materialov.

Moja verzija: НАЗНАЧЕНИЕ И ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Электропневматическая клепальная машина разработана югославским заводом ХХХ под серийным шифром "ОМА" и выпускается трех типоразмеров по рабочему усилию. Машина, в основном, предназначена для выполнения операций развальцовки замыкающих головок цельных и пустотелых заклепок. На ней также можно выполнять операции формовки (отбортовка, закатка, загибка, обжимка, осадка, скругление, зенковка) методом расклепки замыкающих контуров деталей неразъемных соединений. Машина позволяет обрабатывать элементы из черного и цветного металла, а также из пластмассы, поэтому она может с успехом применяться в электротехнической и электронной промышленности, инструментальном и мебельном производстве (изготовление фурнитуры), приборо-, самолето-, автомобиле- и станкостроении, прецизионной механике, мастерских обслуживания и т. д. На машине использован принцип вращательно-качательного движения рабочего инструмента, посаженного в патрон наклонно к вертикальной оси шпинделя, что дает следующие преимущества:

- значительно сокращается операционное время;
- операция протекает бесшумно;
- расклепка не приводит к нарушению гальванического покрытия;
- структура и твердость материала обрабатываемых соединений почти не изменяются;
- рабочий инструмент прост по конструкции и в обращении, а сама закладная (стандартная) заклепка не нуждается в дополнительном креплении;

- на машине можно обрабатывать труднодоступные неразъемные соединения;
- обеспечена возможность обработки неразъемных соединений сопрягаемых деталей, выполненных из различных по твердости деталей, в том числе и керамических.

Navrgel sem le nekaj primerov, ki nazorno pričajo o najmanj dveh problemih:

1. Raven originalnih dokumentov naše tehnične dokumentacije ne ustreza ravni proizvodnje in blagovne menjave, zlasti ne ko gre za izvoz kompleksnih naprav in kompleksnih projektov;
2. Prevajalske storitve so na obupni ravni in to zaradi dveh osnovnih razlogov:
 - a) neustrezní visokošolski program priprave prevajalcev za gospodarsko področje in
 - b) neorganiziran in individualističen pristop k prevajanju.

Ali res bogatimo svoj jezik?

Ni tako zelo dolgo, kar so v našem mestu še viseli plakati, ki so najavljali veliko drsalno revijo. Pa ni pisalo na njih Praznik na ledu. Da bi tudi tisti občan na svoji zemlji, ki zna samo slovensko, prav vedel.

Zgodilo se je torej, da sem s prijateljem stal tiste dni pred takim plakatom in, ker me je ravnokar zbodla omenjena misel, sem naglas, kakor da sem vzníčen, vzkliknil: "O, glej, so že tu... (beri kot bom napisal in kakor bi bral "neuki preprostež") Holidáj on ítse!"

Ali ni vrag, da prav tedaj prideta mimo dve dekleti, ki me slišita in nemudoma prasneta v smeh.

Njun hi!hi!hi! je bil tak, da sem "med vrsticami" prav razločno slišal njuno zvišeno misel: "Ubogi dedi, ne zna, ne razume!"

Jaz pa takoj nazaj: "Ha! ha! ha!". Če bi jima bilo dano, bi, med vrsticami seveda, lahko razbrali: "Ubogi pubertetnici, ki ne razumeta!"

Žal, kar je huje, imamo, kakor smo imeli nekoč nemškutarje, zamerikanizirane odrasle pubertetnike. Kako naj sicer razumemo divjo uporabo raznih šovov, sponserjev, bebijev in še polno rešto "neprevedljivih" amerikanizmov, kakor da naš slovenski jezik....

N. N.

Ali že mislite na X. svetovni kongres FIT letos na Dunaju? Odprti del kongresa bo od 20. do 23. avgusta.

Inž. Arnold Zupančič

NEKAJ KULINARIČNO - JEZIKOVNIH ZAGAT

Nedavno sem za neko znano turistično-hotelsko DO prevzel prevajanje jedilnikov z različnimi specialnimi jedmi in bogato izbiro iz slovenščine v nemščino. Tako delo sicer ne sodi ravno v mojo stroko, a sem ga prevzel z zanimanjem in vnemo in pri tem naletel na nekaj prav interesantnih problemov in ugotovitev. - Ne bom tukaj opisal lova za posameznimi izrazi, brskanja po slovarjih in kuharskih knjigah ali nadlegovanja in iskanja pomoči na različnih straneh - saj to več ali manj poznajo vsi prevajalci -, temveč bi rad podal nekatere ugotovitve, ki mi jih je to delo prineslo, oz. ponovno poklicalo v spomin.

Gre za razliko v nazivih za razne jedi, predvsem med južno-nemškim, oz. avstrijskim in severnonemškim jezikovnim področjem. Švicarsko nemščino sem pustil v nemar, ker gre za geografsko sorazmerno majhno področje, čeprav bi bilo vabljivo, lotiti se tudi tega narečja, ki predstavlja nekaj prav posebnega.

Hrana je pri vseh narodih v glavnem rezultat dveh danosti: narave in vpliva sosedov ali gospodarjev.

Pri Nemcih se kaže na eni strani vpliv narave, n.pr. južnega alpskega sveta in severne ravnine, na drugi strani pa, posebno pri Avstrijcih, vpliv sosedov, predvsem Slovanov, v prvi vrsti Čehov in Madžarov. S hrano so bili prevzeti seveda tudi mnogi nazivi, ki so se potem tako udomačili, da je bilo sčasoma že težko zaznati tuj izvor. - Slovenci smo v glavnem prevzeli avstrijsko kuhinjo in s tem deloma tudi izraze, ki smo jih začeli uporabljati tudi za čisto domače jedi (n.pr. "žlikrofi" - nem. "Schlickkräpfen", "pršut" - ital. "prosciutto" itd.

Gornje vrstice naj na kratko kažejo na izvor različnih izrazov, v naslednjem pa sem zbral nekaj izrazov in jih strnil v tabelo, iz katere naj bo razvidno, kako se pri istem jeziku z geografskim območjem spremeni naziv za isto jed. Vendar pa bi rad opozoril na nekaj stvari, ki se mi zdijo vredne omembe. Nazivi so izbrani vsepovprek in stihijsko, kakor sem ravno naletel nanje. Nekateri iz južne v severno nemščino prevedeni izrazi tudi niso povsem pravilni, deloma tudi zato ne, ker ne poznajo vseh jedi enega področja tudi v drugem, saj gre ponekod za čisto lokalne specialitete. Poznajo in seveda tudi razumejo v enem mnogo izrazov iz drugega področja, le da ti niso tako udomačeni, nekateri pa imajo drugod drug pomen.

Prosim bralce - in bralke (!) - teh vrstic, naj mi oprostijo in me opozorijo na pomanjkljivosti ali napake, ki sem jih zagrešil. Ravno tako pa jih tudi prosim, da mi pomagajo izpopolniti ta seznam in se jim že v naprej zahvaljujem za tako pomoč!

slovenski izraz	avstrijski izraz	severno-nemški izraz
kvas	Germ	Hefe
žvrkljati	sprudeln	quirlen
beljak	Eiweiss	Klar
krof	Krapfen	(Berliner) Pfannkuchen
pretlačiti	passieren	durch ein Sieb drücken
češplja	Zwetschke	Pflaume
češpljeva	Zwetschenmarmelade	Pflaumenmus
marmelada	(Powidl)	
ribez	Ribisl	Johannesbeeren
hrustav	resch	knusprig, knackig
marmelada	Salse	Obstmus
prekajen	geselcht	prekajen
žemlja	Semmel	Brötchen
smetana	Rahm	Sahne
palačinke	Palatschinken	Omelette, Pfannkuchen
ocvirki	Grammeln	Grieben
faširano	faschirt	(klein)_gehackt
paradižnik	Paradeis	Tomate
fižol	Fisolen	Bohnen
koruza	Kukuruz	Mais
ajda	Haiden	Buchweizen
tolčena smetana	Schlagobers	Schlagsahne
krača	Haxe	Keule
gobe	Schwämme	Pilze
zavitek	Strudel	?
žganci	Sterz	?
žlikrofi	Schlickkrapfen	?
potica	Potice	?
cmok	Knödel	Kloss
šarkelj	Guglhupf	(Rosinen)_kuchen
rogljič	Kipferl	Hörnchen
poljubčki	Busserl	Plätzchen
drobtine	Brösel	Krumen
močnik	Farferl	Mehlbrei
sladoled	Gefrorenes	(Speise)_eis
bela kava	weisser Kaffee	Milchkaffee
marelice	Marillen	Aprikosen
borovnice	Schwarzbeeren	Heidelbeeren
brusnice	Preiselbeeren	rote Heidelbeeren
redkev	Rettig	Radieschen
cvetača	Karfiol	Blumenkohl
krompir	Erdäpfel	Kartoffel
hren	Krenn	Meerrettig
motovilec	Rapinzel	Feldsalat
skuta (sir)	Topfen	Frischkäse, Quark

VELIKI ANGLEŠKO-SLOVENSKI SLOVAR
ANTON GRAD, RUŽENA ŠKERLIJ, NADA VITOROVIČ
Državna založba Slovenije, Ljubljana 1978

Str. V: Navodila za uporabo.

Str. VI-VII: V slovarju uporabljene kratice.

Za naslednjo naklado bi priporočal na str. VI-IX in v slovarju:

- uvedbo kratic /C/ in /U/ (Countable, Uncountable) v veliko korist zlasti znanstvenega in tehničnega prevajalstva;
- uvrstitev kratice "sl" (za slang) na str. VII;
- na str. VII (in v slovarju) številke...²...³ itn. do...⁶ pri tistih slov.pridevnikih, glagolih in predlogih, katerih rekcija se ne ujema z angleško rabo, npr.: trace II vt slediti⁴, ampak follow I vt slediti³ (komu, fig.zgledu); answer II vt odgovoriti na⁴ (kaj), ³ (komu); advise vt svetovati³ (komu) (kaj), vt (with) se posvetovati s⁶ (kom/zastarelo/); share III vt with s.o. deliti⁴ (kaj) s kom, vi in s.th. biti deležen² (česa), se udeležiti² (česa), biti udeležen pri³ (čem);

Str. IX. prev. IRREGULAR spada znak +

Str. 1-1310 SLOVAR

Str. 7 account for: tudi - pojasnjevati⁴

38 argument n: tudi = razlog

44 assess vt

60 bargainee, bargainer

65 bear III : tudi = plačati (stroške)

70 manjka "behaviour"

149 clerk of the court, sodni zapisnikar

155 manjka "code I n", "code II vi"

165 completion n : tudi = dograditev, izgradnja

166 manjka: compose vt, composite adj, composition n

167 concerned adj : tudi = zadeven

174 consider I: briši "veljati, imeti se za kaj"

178 continue I vi : tudi = trajati

181 convulsionary

187 Council : Privy ~

191 crack down on, A sl: strogo nastopiti zoper⁴

202 (manjka: / customer n

211 deal II I: briši "obravnavati"

217 deficiency n: tudi = pomanjkljivost

229 diapason : dodati: diapazon; E: obseg sploh, serija, območje, področje

236 discharge n odpust

275 emperor state: lahko izostane

309 federal I adj.: zvezen, federativen, ki pripada federaciji; federate adj.= federated združen(a država), pl = federation; federative adj.: federalen, ki pripada kateri od 6 republik v Federaciji

316 file III: on file (briši "the")

335 force I n: tudi = sila

- 342 free-lance l. adj: tudi = svoboden
 381 (manjka): guideline n A načelo
 397 hay-rack n gornje jasli; kozolec
 hay-rake n senene grablje
 400 heart-pacemaker n naprava, ki regulira bitje srca
 410 historic adj. zgodovinsko pomemben, slaven
 historical l. adj zgodovinsko izpričan, resničen
 431 identify vt dognati istovetnost ali posebno lastnost
 438 implant I n med implantat
 461 inspection n: tudi = vpogled
 466 interference pol intervencija
 471 invest l.vt tudi: econ vložiti, naložiti⁴ v (in);
 2.vi in fam = si nekaj privoščiti
 495 E King's Counsel državni pravdnik v kaz.právdah
 524 lien l n jur zastavna pravica
 lifeboat n
 699 plaintiff:dodaj "tožnica"
 704 plug I n el vtič (ne: vtikač, ki = hinge; ne "vtikalno")
 761 questionnaire n: tudi = vprašalnik
 742 prospective adj l. previden, 2. obetaven
 821 residuary a preostal
 836 ridged roof "sedlasta streha": bolje: dvokapnica
 877 saponifiable a chem kar je moč spremeniti v milo; sicer je
 najbolje, da to geslo izostane
saponification n sprememba v milo (ne "namiljenje")
saponifier n chem sredstvo za spreminjanje v milo
saponify vt & vi chem (se) spremeniti v milo
 975 social security n svoboda od nezaposlenosti in pomanjkanja
 (gl.COD)
 976 socket l. n el vtičnica (ne "vtikalna doza")
 1039 strength (strež) ni ustrezno tudi -ener, -less)
 1058 summarize, -er
 1103 terminate I vt: briši "nehati" (nehati ni neprehoden glagol)
 1157 true I: briši: veren (prepis itd.)
 1182 under the king John: briši "the"
 1239 vital statistics = statistika prebivalstva, coll obseg prsi itd.
 1350 d.v.p./Lat. decessit

Str. 1311-1345 PROPER NOUNS Nemara bi bilo praktično združiti vse "shires" (okraje) v ločenem abecednem seznamu, z njih okrajšavami na str. 1346-1377 vred, npr.: Durham (Durh., Dur.); Oxfordshire (Oxon.).

Str. 1346-1377 COMMON ABBREVIATIONS. Str. 1349 C.O.D. tudi = Concise Oxford Dictionary; 1376 War. (ne Warw.)

Končno bi si zelo želeli še list "WEIGHTS AND MEASURES".

Šele zdaj objavljamo to recenzijo; pravična presoja novega slovarja takega obsega je namreč možna šele po daljši intenzivni preskušnji tega pripomočka v znanstvenem in tehničnem prevajanju. Ti prevajalci pa tudi najbolje vedo, kakšen vrhunski trud sestavljanje takega slovarja predpostavlja, ter se lotijo recenzije z iskrenim spoštovanjem tega truda, ki zares sodi med filološke storitve malo hvaležne za avtorje, vsej stroki pa izredno koristne. Med najbolj občutnimi bivanjskimi težavami maloštevilnega naroda so tudi slovarske tegobe; sestavljanje večjih in celo velikih slovarjev zato pomeni kulturno dejanje svojevrstne družbene odgovornosti.

Šele v letu 1983 smo bili kolikor toliko v stanju sestaviti seznam nekaterih nepopolnosti, ki pa ni, in ne more biti, izčrpen, vendar pa naslednji izdaji te knjige utegne biti v prid.

Verjetno bo še prišla na dan ta ali ona manjša šibkost slovarja. Zato prosimo vse prevajalce, kateri se ga redno poslužujejo, da uredništvu "Mostov" sporoče morebitne predloge sprememb ali dopolnitev, v skupnem interesu avtorjev in vseh uporabnikov; le-ti so namreč dragoceni, nenadomestljivi sodelavci.

Požrtvovalnim avtorjem in vsem hvaležnim uporabnikom tega slovarja prisrčno voščimo naslednjo še boljšo izdajo, v prepričanju, da bo - po razprodaji prve naklade - kmalu potrebna.

Maloštevilnost dosedanjih pripomb, ki obsegajo tudi nekaj tiskovnih napak, izpričuje že danes kakovost tega impozantnega dosežka slovenske leksikografije.

J. G.

Signore Direttore...

The Manager
Y.M.C.A. Hotel
LONDON

Roma 28 sept. 1981

Dear Signore Direttore,

Noew I am tella you story wot I was a-treated at jour hotella. I am a-comma from Roma as tourist to London and stay as a-younga christian man at your hotella.

When I comma in my room I see there is no shit in my bed - how can I sleep with no shit in my bed? So I calla down to receptione and tella.

"I wanta shit". They tella me:

"Go to toilet". I say:

"No, no I wanta shit in my bed". They say:

"You'd better not shit in your bed, you sonna-wa-bitch".

What is sonna-wa-bitch?

I go down for breakfast into restorante. I order bacon and eggs and two pissis of toast. I getta only one piss of toast. I tella waitress, and point at toast: "I wanta piss". Shm tella me:

"Go to toilet". I say:

"No, no I wanta piss on my plate". She then say to me:

"You'd bloody wella not piss on the plate, you sonna-wa-bitch".

That is the second person who do not even know me calla me "sonna-wa-bitch", and why is your staff replying "Go to toilet", is that a modern tella? I do no understand, please tella me!

Later I go for dinner in your ristorante. Spoon and knife is laid out, but not fock. I tella waitress:

"I wanta fock". And she tella me:

"Sure, everyone wanta fock". I tella her:

"No, no you don't understanda me, I wanta fock on the table."

She tella me: "So you sonna-wa-bitch wanta fock on the table. Get your ass out of here!"

How comma this christian hotell tella the guest in such bed manner?

So I go to receptione and ask for bill. I no wanta stay in this hotel no more. When I have paid the a-billa the portier say to me:

"Thank you, and piss on You". I say:

"Piss on you too, you sonna-wa-bitch, I now go back to Italy".

Direttore, I never gonna stay in your hotella no more, you sonna-wa-bitch.

Iz nekega norveškega časopisa

A.O.

Sincerely

Dicci Elgre

DROBIŽ,

koristen pri prevajanju iz angleščine
in vanjo

(SINTAKSA:)

- (1) Each traveller had a booked seat = imel rezerviran sedež
(=Vsak popotnik je:) booked a seat = bil rezerviral sedež
a seat booked = dal rezervirati sedež

(2) Dva tipa negativnega komparativa za izražanje:

- a) pozitivnega superlativa
b) negativnega superlativa ali elativa

a. Nobody could be better than she (her) = ona je gotovo najboljša
He is a man than whom nobody is better able to judge =
On je mož najboljše zmožen presoditi;

b. Nothing can be farther from the truth = To ni čisto nič res;
I couldn't care less (sl) = Mi ni čisto nič mar;

(3) All but he = vsi razen njega, all but lost = skoraj izgubljen;

(4) He was bound to a tree; he was bound to her by gratitude;
he was bound to secrecy;

he was bound to win (certain to win); he was bound to hurry
(obliged to hurry); bound to succeed (destined to succeed)

they were bound for somewhere = ready to start, or having started; outward (homeward) bound.

(TERMINI:)

(5) treble: 3 times as much (or as many) as, npr. treble our number,

triple: 3 kinds or parts of, npr. Triple Entente;

(6) federative (of any of the six federated constituent republics in Yugoslavia) = republiški, npr. "order, principle, administration";

federal = of the whole Federation, zvezen, npr. Assembly, Republic, Administration;

- (7) zdravilo: medicament, remedy, drugs and medicines, curative n., specific n., medicinal drug, medicinal preparation;
- (8) Check n. = kontrola, preverjanje; test n. = preskus, proba, poskus; trial = poskus, eksperiment;
- (9) i.e., viz., scil.:
i.e. ("that is" = in other words: now you're in for it, i.e. punishment,
viz. ("viz", "namely") adds an obligatory explanation, naš "in to: ..."; "to specify as follows"; a limiting statement ("se pravi");
scil. ("sáilisit") = "to wit", supplies omitted words: he failed to satisfy scil. himself;
- (10) naš priljubljeni "važen": important, essential, material, weighty, momentous, vital, influential, prominent, signal, significant, considerable;
- (11) deblo - debela veja - tanjša veja - vejica
trunk - bough - branch - twig
- (12) manikin = dwarf; anatomical model of body; mannequin (mannikin), better "model" = woman/man wearing clothes for display;
- (13) He forbodes = beforehand indicates unfavourable things by premonition
forecasts = estimates the probable future
foresees = knows beforehand
foretells = simply tells before
predicts = by scientific calculation
presages = prognosticates fair or unfair things
prognosticates = by symptoms
prophecies = by occult knowledge
- (14) Remont = repair and reconditioning
- (15) prize in cash = denarna nagrada, cash price = gotovinska cena
- (16) -like (adj.) = similar to, characteristic of, npr. womanlike
-wise (adv.) = in a manner, npr. clockwise, lengthwise, nowise, in connection with: weatherwise;
- (17) finalizirati (izvesti zadnjo stopnjo obdelave) = to finish; dokončati, dati končno obliko = to finalize (amer. neologizem);
- (18) predpogoj = a prerequisite for (a pre-condition of);
- (19) likovna umetnost = figurative (or visual) arts; representative art/s); pictorial and plastic arts;
likovnik = formative artist; pictorial or/and plastic artist;
- (20) Stationary v. stable:
E	Sn	D
<u>stationary</u> (fixed, permanent)	<u>stabilen</u>	<u>ortsfest</u> (stationär)
<u>stable</u>	<u>stacionaren</u>	<u>stabil</u> (standfest)
- (21) Reprodukcijska, družbena = social renewal, reprodukcijska = pravočasno nadomeščanje izrabljenih delovnih sredstev (odpisanih strojev i. pod.): (1) replacement product, (2) complementary article, "repro material" = replacement material;
- (22) ampoule: lekarniška raba, ampulla: antična, cerkvena ali anatomsko raba.

SLOVENSKI IN NEMŠKI TEHNIŠKI JEZIK

ali

nekaj podatkov za vsakdanjo rabo

Oglejmo si dva prevoda. Najprej nemško slovenskega (Kompaktni vtikač za časovno programiranje Theben-Timer, Elektrotehna, Ljubljana). Dovolj bo nekaj stavkov.

Prevod

1. Nastaviti program - odstraniti prozorni pokrov.
2. Naravnati trenutni čas.
3. Namestiti Theben-Timer v vtičnico. Namestiti prozorni zaščitni pokrov (za zaščito proti prahu, pred dotiki rok in slučajnim premikom pri nehotenih sunkih).

(Podčrtal sem le germanizme pri glagolskih oblikah).

Drugi prevod je slovensko nemški. (Navodila za uporabo in vzdrževanje viličarjev, INDOS, Ljubljana, speta v mapi, fotokopirana, 57 strani).

Opis nastavitve zavor:

Izvirnik

Pri plin-bencinskem viličarju pa postopamo po sledečem vrstnem redu:

Prevod

Beim Gas-Benzingabelstapler verfahren wir aber nach der folgenden Reihenfolge:

Bolje: Beim Gas-Benzinstapler die Einstellung auf folgende Weise durchführen:

V obeh prevodih so sintaktično morfološke posebnosti izvirnika vzeta kot slogovne posebnosti in kot take prevedene. Po nemškem Programm einstellen je nastal slov. Nastaviti program, po slovenskem pa postopamo pa nemški verfahren wir aber. To je tako, kot če bi Sehr geehrter Herr prevajali z Zelo čaščeni gospod, Muy señor mío pa z Zelo gospod moj. Oba pozdrava seveda kljub velikim zunanjim razlikam v jezikovni zgradbi, v jezikovnih elementih torej, iz katerih sta sestavljena, prevajamo le po smislu, torej s Spoštovanji. Seveda. Toda to načelo prevajanja velja zmeraj, tudi kadar je dobeseden prevod slovnično pravilen: za zaščito proti prahu, pred dotiki rok in slučajnim premikom pri nehotenih sunkih je dobeseden prevod iz nemščine in ker ne zveni tako nemogoče kot Zelo gospod moj, je prišel v tiskarno. Ravno tako pa ne moremo dobesedno prevajati iz slovenščine v nemščino: - Pritisnemo na gumb za zagon motorja ni - Man drückt auf den Knopf für den Start des Motors temveč - Anlassdruckknopf betätigen.

Smisel - kaj je povedano in slog - kako je povedano - sta osnovni načeli, ki ju moramo upoštevati pri prevajanju. Pri tehniških besedilih se "kako" zoži na "čimbolj jasno, razumljivo in jedrnato"

(drugače kot pri prevajanju leposlovja in reklamnih besedil). Če je prevod lahko bolj jasen in jedrnat od izvirnika, mora biti bolj jasen in jedrnat: primer iz omenjenega navodila.

Izvirnik

Kontrollirati je potrebno tudi zračnost v krogelnih zgibih zadnje preme, kjer ne sme biti nobene zaznavne zračnosti, če pa se pojava, je potrebno zglob, ki ima zračnost, zamenjati.

Prevod

Man muss auch die Luft in den Kugelgelenken der Hinterachse kontrollieren, wo keine bemerkbare Luft sein darf, wenn sie aber vorkommt, muss das Gelenk, das Luft enthält gewechselt werden.

Bolje

Das Spiel der Kugelgelenke an der Hinterachse prüfen; Kugelgelenke müssen spielfrei sein. Nicht einwandfreie Kugelgelenke erneuern.

(Zračnost ni die Luft temveč das Spiel)

Seveda pa jasnost in jedrnatost vsak jezik pojmuje po svoje. Angleški, še zlasti pa nemški tehniški jezik, daje v primerjavi s slovenskim tehničkim jezikom vtis lapidarnosti in neosebnosti. Slovenščini je takšna jezikovna strogost tuja (kakšna strogost neki, bi dejal Nemec, jasno in natančno izražanje, to že, kaj več pa ne). V nemških tehničnih navodilih je neosebno kot neosebno izraženo z nedoločnikom, na primer Programm einstellen, pa tudi s trpnikom, v bolj poljudnih besedilih z neosebnim man in poredkoma z osebnimi glagolskimi oblikami (Prüfen Sie bitte jeden Tag:). Vrh tega pa ima nemščina še celo vrsto drugih neosebnih načinov izražanja, ki jih v slovenščini vse prevajamo z osebnimi glagolskimi oblikami za 1. in 2. os. mn., 2. os. edn. ali pa včasih z velelnikom. Na primer:

Ein Blick auf die Manschetten der Lenkzahnstange ist äusserst wichtig, denn...

Na vsak način moramo kdaj pa kdaj pregledati manšete kretnega gonila na zobato letev, kajti...

Dobeseden prevod "Pogled na manšete... je skrajno pomemben" bi bil blago rečeno čuden, ravno tako čudna pa je nemščina, ki nastane po dobesednem prevodu iz slovenščine.

Zum Ausbau eines vorderen Stossdämpfers muss der Vorderwagen so aufgebockt werden, dass....

Ce hočemo demontirati enega od prednjih blažilnikov

Slovenski tehniški jezik je, toda samo če ga gledamo z nemškimi očmi, včasih hote nejasen, kakor da hoče tehniko podomačiti. Na primer: V zavorah je posebna vzmet. Dobro privijte vse vijake.

1. Izvirnik

Motor ima na spodnjem delu vplinjača posebno napravo, s katero so nastavljeni maksimalni vrtljaji motorja na 3250 do 3300 vrt/min.

Prevod

Der Motor hat im unteren Teil des Vergasers eine besondere Anlage, mit welcher die maximalen Drehungen des Motors von 3250 bis 3300 Drehungen per Minute eingestellt sind.

Bolje

Mit dem Drehzahlbegrenzer an der Vergaserunterseite ist die Höchstdrehzahl auf 3250 - 3300 min⁻¹ eingestellt.

2. ... opremljamo viličarja s posebnimi kleščami za opeko.
... werden Gabelstapler mit besonderen Klammern für Ziegeleien ausg.
... werden Gabelstapler mit Ziegelklammer (mit Fassklammer, Steinklammer, Ballenklammer usw.) ausgerüstet.
3. Posebna vzmet v kolutnih zavorah je Auflagefeder ali Haltefeder.
4. Epitet dober, dobro
Dvakrat na leto vozilo dobro očistimo.
Zweimal im Jahr nehme man eine Grundreinigung des Fahrzeuges vor.
Preglejte, če je tesnilo dobro nameščeno.
Dichtung auf richtigen Sitz prüfen.
Preglejte, če so matice in vijaki dobro priviti.
Schrauben und Muttern auf richtigen Sitz prüfen.
(za preizkus prevajamo nazaj v slovenščino)
Dobro privijte vijake za pritrditev.
Begestigungsschrauben festziehen.

Tudi prevajanje tehniških besedil terja poznavanje duha jezika. In poznavanje strokovnih izrazov. Če nam niso znani, jih moramo poiskati. Druge poti ni, to nam znova kažejo tudi naslednji primeri, ki sem jih vse nabral na eni sami strani omenjenega navodila - navedenih pa jih je le slaba polovica.

Število in položaj valjev Zylinderzahl und Anordnung	<u>ni</u> Zahl und Lage der Walzen (!!!)
---	--

Premier in hod bata Bohrung/Hub	<u>ni</u> Der Durchmesser und Gang des Kolben
------------------------------------	---

Prostornina Hubraum	<u>ni</u> Rauminhalt
------------------------	----------------------

Maksimalna moč Höchstleistung	<u>ni</u> Maximalkraft
----------------------------------	------------------------

Vrstni red vžigov Zündfolge	<u>ni</u> Reihenfolge der Zündungen
--------------------------------	-------------------------------------

Sesalni ventil Einlassventil	<u>ni</u> Saugventil
---------------------------------	----------------------

Izpušni ventil Auslassventil	<u>ni</u> Auspuffventil
---------------------------------	-------------------------

(toda: izpušna cev = Auspuffrohr, glušnik = Auspufftopf,
izpušna veja = Auspuffkrümmer)

Razmik med ventilom in vzvodom pri hladnem motorju

ni
Abstand zwischen dem Ventil und dem Hebel beim kühlen Motor
temveč
Ventilspiel beim kalten Motor

Kratic ne smemo puščati vnemar:

Odpiranje in zapiranje ventilov	<u>ni</u>	"Offnen und Schliessen der V.
sesalni pred GTM	9°	Saugventil vor GTM
za SMT	61°	Nach GTM
pred SMT	49°	Vor SMT
izpušni za GMT	21°	Auspuffventil nach GMT

Steuerzeiten

Einlass öffnet vor OT	9°
Einlass schliesst nach UT	61°
Auslass öffnet vor UT	49°
Auslass schliesst nach OT	21°

GMT (gornja mrtva točka)	-	OT (oberer Totpunkt)
SMT (spodnja mrtva točka)	-	UT (unterer Totpunkt)

Za konec še tri zanimivosti:

bowden za hladen zagon motorja
das Anziehseil zum kalten Antrieb des Motors
Starterzug

bowden za zaustavljanje motorja
das Anziehseil zum Anhalten des Motors
Abstellzug

vijak za omejevanje gibanja
Bewegungsbeschränkschraube
Anschlagschraube

In nekaj izrazov, ki pridejo zmešaj prav:

1. Navodilo za uporabo in vzdrževanje (pri motornih vozilih)
najlepše prevedemo z
Betriebsanleitung
namesto z okornim
Anleitungen für den Betrieb und Instandhaltung
(za preizkus prevedimo Betriebsanleitung nazaj v slovenščino).
Maziva in sredstva v sklopih so na kratko Betriebsstoffe
Količina maziv in sredstev v sklopih pa Füllmenge-n
2. Odvijmo vijak za nastavitev za dva obrata.
Einstellschraube um 2 Gänge lösen.
3. Preglejte, da na zavornih vodih ni znakov korozije.
Bremsleitungen auf Korrosionsschaden prüfen, untersuchen.

UDELEŽBA NAŠEGA ČLANA V SVETU FIT

Zapisnik sestanka Sveta FIT 1983 na
Bledu od 3. do 8. maja 1983

Na povabilo DZTPS in Zveze ZTPJ je imela FIT svoj letni sestanek Sveta na Bledu od 3. do 8. maja 1983. Več opazovalcev iz ZDA, Vel. Britanije, ČSSR, Poljske, Rep. Koreje, Švedske, Avstrije in Jugoslavije se je tudi udeležilo nekaterih sestankov, kakor tudi sestankov več komitejev FIT: Redakcijskega komiteja revije Babel, Komiteja za Nairobijsko priporočilo, Komiteja za prevajanje iz jezikov majhne razširjenosti ter Komisije za terminologijo, ki so se sestali 7. in 8. maja. Sestanek Jugoslovanske komisije za terminologijo in Komiteja FIT za terminologijo pod predsedstvom Dr. Josipa Ritiga iz Zagreba in Jacquesa Goetschalckxa iz Luksemburga je bil 8. maja dopoldne. Tega sestanka so se udeležili člani jugoslovanskih društev znanstvenih in tehničnih prevajalcev iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Novega Sada ter dva člana Društva književnih prevajalcev iz Makedonije. Člani Sveta so izmenjali svoja stališča o vlogi znanstvene in tehnične terminologije v svetu in pri nas.

Člane Sveta FIT (iz Bolgarije, Francije, ZRN, Belgije, Luksemburga, Rep. Koreje, Švedske, Madžarske, Poljske, ČSSR, Sov. zveze in Jugoslavije) ter druge udeležence je uradno sprejel tov. B. Setina, predsednik Skupščine občine Radovljica. Letni sestanek Sveta je bil pod pokroviteljstvom IS SRS in predsednika za kulturo SRS dr. Matjaža Kmecla.

Svet, ki mu je predsedovala Anna Lilova, predsednica FIT, je razpravljajal o vrsti vprašanj, ki se nanašajo na razne aktivnosti FIT. Poleg poročila o sestankih biroja od maja 1982 dalje je predsednica podala Svetu kratko poročilo o Okrogli mizi o "prevajanju v sistemu poučevanja tujih jezikov", ki jo je FIT organizirala v sodelovanju z Unescojem od 17. do 19. marca 1983 v Parizu. Ta okrogla miza je dokazala, da je taka oblika dela, posvečena določenemu problemu, posebno koristna za uresničitev ciljev na področju prevajanja in za pospeševanje aktivnosti FIT, edine mednarodne organizacije prevajalcev vseh zvrsti na svetu.

S predstavnicama organizacijskega komiteja na Dunaju je Svet na široko pregledal stanje priprav za 10. Svetovni kongres prevajalcev, ki bo na Dunaju od 17. do 23. avgusta 1984. Na kongresu bo delovalo 5 komisij: 1. literarni/neliterarni prevajalec (predsednik Henry Fischbach, ZDA, poročevalec Utta Roy-Seifert, Avstrija), 2. prevajalec/tolmač (predsednik Prof. H. Bühler, Avstrija, poročevalec Mariano Garcia Landa, Španija), 3. prevajalec/terminolog (predsednik Chr. Galinski, Avstrija, poročevalec Nadia Kerpan, Kanada), 4. izobraževanje/praksa (predsednik Prof. dr. A. Popović, ČSSR, poročevalec Prof. G. Cammaert, Belgija), 5. prevajalec/družba (predsednik Hans Schwarz, ZRN, poročevalec Patricia Crampton, Vel. Britanija).

Svet je pregledal terminološko rubriko Babela in predlagal preusmeritev zasnove te rubrike, ki naj jo preuči skupno z Unescojem. Svet je razpravljajal o statutih, ki so jih poslala 4 združenja prevajalcev za sprejem v FIT, to so združenja iz Avstrije, Sri Lanke,

Nizozemske in Argentine. Odobril je statute teh združenj. Ta združenja, poleg Venezuele, o kateri smo razpravljali že v Seulu, bodo predlagana za sprejem v članstvo FIT na kongresu na Dunaju.

Na kongresu na Dunaju bo FIT ponovno podelila medaljo pokojnega 1. predsednika FIT P.F. Cailléja.

Svět je razpravljal in sprejel poročilo o aktivnosti naslednjih komitejev in komisij FIT: Komisije za znanstveno in tehnično prevajanje - konzultativna mreža predstavnikov članic (Fischbach), Komiteja za dežele v razvoju (Goetschalckx), Komiteja za bibliografijo prevodov (Haeseryn), Komiteja za statute in proceduralna pravila FIT (Schwarz), Komiteja za strokovni status prevajalcev (Schwarz), Komiteja za teorijo in zgodovino prevajanja (Radó), Komiteja za izobraževanje in usposabljanje prevajalcev (Cammaert), Komiteja za prevedeno knjigo (Ousers), Komiteja za prevajanje iz jezikov majhne razširjenosti (Ousers), Komiteja revije BABEL (Ousers) in komiteja za aplikacijo Nairobijskega priporočila (Dr. Novković). Svět je prosil predsednika slednjega komiteja, naj zbere informativna besedila o priporočilu za brošuro, ki bi jo razdelili na kongresu na Dunaju.

Po nekaj formalnih spremembah je Svet odobril Vodilna načela za ustanavljanje regionalnih centrov v okviru FIT in je pohvalil napore E.Muñiza (Španija) za njegovo delo v reg. centru za Latinsko Ameriko in Karibe in G. Banga (Rep. Koreja) za nameravano ustanovitev reg. centra v Aziji.

Biro bo imel naslednji sestanek v Dobříšu (ČSSR) 3. in 4. septembra 1984 in se bo udeležil od 5. do 9. septembra kolokvija o literarni kritiki in lektorjih, ki ga organizirata Združenje čeških pisateljev in Mednarodno združenje literarnih kritikov iz Pariza.

Svět se je odločil za publikacijo dvojezične brošure (franc.-angl.) o FIT, ki jo bo uredil H. Schwarz (ZRN).

Sestanek Redakcijskega komiteja revije Babel pod predsedstvom H. Schwarza je bil 7. maja 1983. Odločili so se, da bo številka 1 letnika 1984 posvečena Dunajskemu kongresu in bo vsebovala kakih 10 krajših člankov, ki jih bodo napisali avstrijski strokovnjaki o kulturi in prevajanju v Avstriji.

Po sestankih Světa se je predsednica Lilova toplo zahvalila organizatorjem in Zvezi ZTPJ za odlično organizacijo sestankov in za prisrčen sprejem, ki je omogočil dober potek dela.

P.S.

Glede kongresa 84 na Dunaju bi še rad poudaril, da je bil na našem sestanku podčrtan nov, drugačen koncept od prejšnjih kongresov. Ta bi naj bil bolj dinamičen, kar že nakazujejo same teme komisij, v katerih bodo razpravljali skupaj literarni in znanstveno-tehnični (kar v FIT imenujejo neliterarni) prevajalci, pa tudi tolmači in terminologi, ki bodo iskali skupne točke, ki nas vežejo.

Naj še dodam, da smo vsestransko dobro organizirali vsa srečanja na Bledu (kar priča tudi več pisem, ki sem jih naknadno prejel od nekaterih udeležencev). Škoda le, da ni bilo od jugoslovanske strani toliko zanimanja in tudi dovolj udeležencev, čeprav sem o tem pomembnem srečanju pri nas obvestil vse in tudi poslal program dela.

Viktor Jesenik

ZAPISNIK SESTANKA RAZŠIRJENEGA BIROJA FIT

V MOSKVI 28. - 30. novembra 1983

V Domu pisateljev v Moskvi je bil od 28. do 30.11.1983 sestanek razširjenega biroja FIT, in to na povabilo Sveta za literarno prevajanje in Zveze pisateljev Sovjetske zveze pod vodstvom Sergeja A. Baruzdina, sekretarja Sveta in glavnega urednika mesečnika "Družba narodov" ter ob 6. Mednarodnem srečanju prevajalcev sovjetske literature iz 27 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije (Srbije in Makedonije). Ob tem srečanju so bile kulturne prireditve in številna srečanja z avtorji in prevajalci sovjetske literature.

Na sestanku razširjenega biroja FIT so bili prisotni: Anna Lilova (predsednik), M. de Venoge, H. Schwarz (podpredsednika), R. Haeseryn (gen. sekretar), J. Goetschalckx (blagajnik), S. Gončarenko, V. Jesenik, Vl. Nekrassoff in G. Radó (člani Sveta) ter E. Nikolova (Bolg.) in M. Osinceva (SZ).

Najprej smo sprejeli poročilo o sestanku Biroja v Dobřišu (ČSSR) septembra 1983 s popravkom, da bo v Sekciji V na kongresu na Dunaju nastopil M. Schmitz dopoldne, H. Schwarz pa popoldne. Naj tu omenim, da je v točki o brošuri o priporočilu iz Nairobija zabeleženo, da je B. Marković napisal uvod in B. Novković besedilo o "izvajanju priporočila po sedmih letih"; te članke, obenem z besedilom priporočila v angleščini in francoščini, naj bi objavili v eni od številčk "Novice FIT" v l. 1984. Preko g. Cl. Dock bi zaprosili Unesco, da napiše predgovor.

Sledila so kratka poročila o aktivnosti Biroja in njegovih misij: A. Lilova in g. Magoti (Tanzanija) sta sodelovala na konferenci Združenja azijskih in afriških pisateljev v Taškentu (SZ) ob koncu septembra 1983.

A. Lilova in M. de Venoge sta predstavljali FIT na 22. Generalni konferenci Unesca v Parizu novembra 1983. FIT je ostala v kategoriji A nevladnih organizacij zaradi rednega sodelovanja v odborih izvedencev in še posebej v Medvladnem odboru za avtorsko pravo. Ta konferenca je nudila predsednici priliko, da naveže stike z deželami, kjer še ni združenj prevajalcev, kot so Etiopija, Kongo-Brazzaville, Kenija, Tunizija, Mavricij in Butan.

J. Goetschalckx je šel novembra v London na simpozij ASLIB o prevajanju z računalnikom in nam je govoril o veliki avtomatizaciji prevajanja tehničnih besedil (več strani na sekundo!).

E. Osers je pismeno sporočil, da bo nov sestanek Mednarodnega odbora za knjigo šele marca ali aprila 1984. FIT je uradno sporočila temu odboru, da je pripravljena nadaljevati sodelovanje z njim.

H. Schwarz je predložil prednačrt delovnega odbora o teoriji in praksi pouka za prevajalce v smislu priporočila Okrogle mize, ki je bila na to temo marca 1983 v Parizu (Unesco-FIT).

Blagajnik J. Goetschalckx je podal finančno poročilo FIT, med drugim tudi glede stanja članarin, pri tem pa je poudaril, da nekaj članic še ni poslalo članarine, med njimi sta tudi naši dve Zvezi. Prosi, da to čimprej uredijo. Predvideva tudi članarine nekaj pridruženih članic.

Biro soglaša s tem, da naj bo številka 2 Novic FIT 1984 posvečena Priporočilu o pravni zaščiti prevajalcev (Nairobi 1976). Unesco bomo zaprosili, da objavi poročilo o aplikaciji priporočila z analizo odgovorov, ki so jih poslale nekatere države na vprašalnik, ki jim ga je Unesco naslovila po posvetu s FIT. G. Marie-Claude Dock, direktor oddelka za avtorsko pravo pri Unescu, bo napisala uvod.

Ga L. Katschinka (Dunaj) je podala obširno poročilo o napredovanju priprav na X. kongres FIT na Dunaju. Začasen program kongresa je bil objavljen v brošuri, ki je izšla v treh jezikih v 2000 izvodih. Konec novembra 1983 je že blizu 500 oseb prosilo za informacije o kongresu, 180 pa se jih je že dokončno vpisalo. Vsi poročevalci, ki so bili predlagani za pet sekcij, so odgovorili pozitivno. Unesco se je odločil o načelu, da odobri subvencijo FIT za kongres na Dunaju, da bi s tem omogočila udeležbo na kongresu predstavnikom dežel v razvoju.

Z. Stoberski, podpredsednik odbora FIT za terminologijo, je sklical septembra 1983 v Varšavi sestanek Sveta Mednarodnega odbora za poenotenje terminoloških neologizmov (CIUNT). Na sestanku so bili tudi dr. F. Paepcke (ZRN), M.T. Koretsune (Natist, Japonska) in R. Haeseryn in solidarno delovali za izboljšanje strukture in programa CIUNT, upoštevajoč interese FIT. Vsa akcija za poenotenje neologizmov z eksperimentalno rubriko v Babelu se je namreč začela v FIT. Gen. sekretar FIT je priporočil Biroju, da obnovi sodelovanje s CIUNT v okviru dejavnosti našega odbora za terminologijo, ki mu predseduje J. Goetschalckx. R. Haeseryn bo stalni posrednik med FIT in CIUNT. J. Goetschalckx bo pripravil predloge za sestanek Biroja marca 1984 na Dunaju.

Biro je pregledal prošnjo za sprejem v FIT Južnoafriškega instituta prevajalcev in tolmačev. Preden bo to prošnjo predal Svetu FIT v obravnavo, bo Biro zahteval od tega instituta, da pismeno potrdi, da se drži načel Unesca v Resoluciji 19C/12 in Dokumentu 116 EX/37 glede politike apartheida.

Ga D. Selesković je sporočila sekretariatu FIT, da je Upravni svet Visoke šole za tolmače in prevajalce (ESIT, Pariz III) naklonjen pristopu k FIT kot pridružena članica.

V številki 4 "Novice FIT" 1983 je objavljen pravilnik za podelitev Medalje P.F. Cailléja in Fonda P.F. Cailléja. Prošnje za morebitne kandidature za medaljo lahko pošljemo do 31. marca 1984. Do 1. marca 1984 pa lahko pošiljate kandidature sekretariatu FIT za nagradi Nathorst in Lindgren. V številki 4 Novic FIT je tudi objavljen dokument "Rezultati ankete", ki jo je izvedel Odbor za izobraževanje in usposabljanje prevajalcev, ki mu predseduje G. Cammaert.

Biro je odobril objavo informativne brošure FIT, ki jo bodo tiskali v ZRN v 5000 izvodih in jo bodo med drugim izročili vsem udeležencem kongresa na Dunaju.

Biro se je odločil za izdelavo značke FIT, ki jo bodo napravili v Parizu in bo stala 20 FF. Značke bodo prodajali na kongresu in ob drugih prilikah in izkupiček bo tudi prispevek Fondu P.F. Cailléja.

Prihodnji sestanek Biroja bo na Dunaju od 9. do 11. marca 1984, letni sestanek Sveta pa v Stockholmu v sredini maja 1984, obenem s sestankoma žirij za prevajalske nagrade FIT. Točen datum in načrt programa za sestanek Sveta bo čimprej poslala ga M. Höjer iz Stockholma.

TUJKOMANIJA V LUČI SEMANTIČNIH BLODNJAKOV, KI ZAVOLJO NJE MOREJO NASTATI

Poskus zavzete jezikovne razprave? Kje pa! Le preprost reportažni zapis očividca (morebiti bolj pravšnje rečeno uhoslušca), ki "bazira" na preostalih njegovih spominih z nekega večera po sestanku...

"Način, kako se pri nas razvijata znanstvena in tehnična misel, nam je zelo v prid!" je vzkliknil Žane Plahon, potem ko je (o, kakšna pesniška metafora!) vzel v roke pogum svoj, kakor kovač kladivo, zajel sapo in ošinil z enim samim pogledom iz obeh oces (kar potrjuje, da tokrat ni škilil) obraze le-teh, ki so si sam bog vedi zakaj izbrali isti poklic kot on (kdo pa so tisti fantje in dekleta?) in so, tudi zategadelj, skupaj z njim sedeli za okroglo mizo v v zadnjem času v tem mestu najbolj obiskovani kleti "Vesela klapa" (z ušesi migati nikar, dragi morebitni ostri kritik, kajti predhodni zapored rabljeni predlog v ni uporabljen iz gole malomarnosti - mar bi oblečena bila kaj lepša? - marveč je to skromen zavesten prispevek k sintaksi dolgega stavka, kakršen kaže še biti ta), potrpežljivo čakaje (družbica namreč), da končno tudi k njim pride nekdo od tistih, ki so združili svoje delo, da bi gostu stregli v njegovo zadovoljstvo (v čigavo pa?), kar je od njega, tega nekdo, prisotna skupinica nemara tudi pričakovala, ne pa komaj čakala, da nadaljuje malo prej zaključeno sejo društvene sekcije za izboljšanje kakovosti prevodov (kakor da ne bi bilo smotrnejše izboljšati ali selekcionirati malopridne prevajalce). Predah!

Ti fantje in damice torej, v enakopravni zastopanosti tri plus tri, če naj ne upoštevamo ali pa upoštevamo Žaneta Plahona kot vmesni člen seksualnega (in še kako usodnega) dualizma tega našega rajskega sveta, so kar molčali in bili zatopljeni v bog si ga vedi kakšne zasebne misli (končana je bila še ena "pomembna" seja, ki jih je nekolikanj utrudila pa so se morali iti okrepčat; lušno je, če si v gostilni brez kontrole domačega zmaja itd.). Zato je Žane, z duhom še vedno visoko lebdeč zaradi globoko vanj segajočih vtisov, ki jih je v njem zapustila tedaj že v zgodovino potapljaljoča se seja (po svoje je vsaka seja zgodovinska), nadaljeval svoj očiten monolog.

"Prav zares," je tedaj dejal, "mnogim teh velmož (in zakaj ne tudi velžena) današnjosti bi morala veljati naša najbolj pristna hvaležnost..."

Vtem se je nekdo le zganil (ne še nekdo gostinec, marveč nekdo prevajalec), bil je imenovani in znani N. N., ki je kanil zaustaviti monodramatika z dokaj suhoparnim vprašanjem: "Kaj pa čenčáš?"

Meneč, da je to le izziv in da se mu je s tem odprla svetla pot "afirmacije", jim je Žane, dobrim kolegom vendar, nesebično ponudil svojo neštetokrat skrbno pretehtano misel.

"Pri delu po metodi primerjanja lastnih dognanj s tujimi," je silil dalje, "se v njihovih proizvodih (na papirju in tudi ustnih) nehote usedajo tujke". Bile so to, da ne bo pomote, Žanove besede!

"Te še vedno ne razumemo!" ga je prekinil N. N. in nato še pribil: "Kaj pa ima to opraviti s prevajanjem?"

Takrat so kolegi in kolegice kakor po čudežu oživali. Pa zakaj? Zaradi poklicne deformacije vendar! Slišali so bili besedo prevajanje - moto njihovega bivanjskega nehanja. (Psiholog bi ta pojav verjetno imenoval "mentalni prevajalski sindrom", psihiater pa morebiti "psihični translativni simptom". Res se ne ve, kje je meja med tema dvema področjema...)

Videč to prebujenje poslušalstva, je Žane, zopet v zmoti, junško skočil z glavo naprej in že je zablestel "eklatanten" primer.

"Namesto domače besede ugotovitev, denimo, je pri naših znanstvenih delavcih zelo v rabi beseda konstatacija in, lepo prosim, najsi je po svoji "formaciji" politolog ali filozof, kemik ali farmacevt itd., bo naš akademsko izobraženi "ekspert" svoj referat, študijo i.p. stoddstotno zaključil z besedami - iz vsega tega sledi konstatacija... (ugotavlja kvečjemu policaj pri opravljanju postopka uradne ugotovitve, prip. avt.) Tako ti je tebi, prevajalcu, zlasti še pri ustnem prevajanju, podana zvočno in semantično enaka osnova, ki jo poznajo svetovno uveljavljeni jeziki. Samo pravšnje končnico ali sufiks dodaš in potem imaš lepo "konstatejšn", konstatašjón", "konstatacion" ali "konstatacione", medtem ko se v ruščini glasi, kakor pri nas, kar konstatacija".

Ker je plaval v valujočem zanosu s širokimi zamahi, se ni mogel kar tako ustaviti.

"Vi ne veste, kako težko je bilo prevajanje v tistih časih, ko se je naša industrija konkretno šele rojevala (kaj je s to tujko pravzaprav mislil? Pozabljal je, da je sam bil tedaj komajda kaj več kot mlečnozob mladenič brez izkušenj in da je tudi sam imel konkretne težave pri tolmačenju, prip. avt.) Takrat t.i. odgovorni zaradi nerazvitosti (s tem je seveda mislil, sam bog nas varuj, na objektivno nerazvitost gospodarstva takoj po vojni, sicer pa je vsako gospodarstvo absolutno vzeto relativno bolj ali manj razvito, prip. avt.) niso kaj prida poznali "adekvatno preciznega izrazja" in si se zato moral možgansko dobro pretelovaditi, da si potem tujcu čisto jasno prevedel stavek z besedami, kakršna je v našem primeru beseda ugotovitev, pa ustava, na primer, ko se mi je redno skoraž zameglilo pred očmi, predno sem se spomnil zvočne verzije "konstitu", da bi potem izrekel "konstitjušen" ali "konstitucion". Res paradoksalno..."

"Lahko pa, paradoksalno, ob samih tujkah ostane vse čisto megleno," je njun še vedno dialog z Zanetom nadaljeval N. N., medtem ko je nekdo to pot natakark pravkar polagal na mizo naročeno pijačo.

Po izdatnem požirku je "novi izvajalec" še dodal: "....kakor na primer takle besedopostavljanje našega komercialnega včeraj med pogovorom z nekim tujcem, ki kot Francoz žal ni znal angleško in sem zato moral prevajati. (Le zakaj takle ne ostane rajši doma in se ne loti drugačnega biznisa? prip. avt.) Torej citiram: "Naša produkcija je konstrukcijsko efektivno individualna, zato pa njen marketinški trend ne predstavlja nobenega rizika itd. itd." Pa poskusi ti to prevesti v tvojo (?) angleščino..."

Zdaj je bil v zagonu N. N. in je zato takoj nadaljeval.

"Če pa ti povem, kaj sem doživel precej let nazaj, prav tako v tvojih časih nastajanja naše industrijske ere, boš moral sprevideti, da ni vse natanko tako, kakor hoče tvoja teorija. In sicer ti pride nekoč v našo tovarno ruska delegacija iz tovarne z enakim proizvodnim programom kakor naša. Prijateljski obisk skratka, po sindikalni liniji torej. Zato našega generalnega - to je bilo še pred samoupravljanjem - pri sprejemanju spremljajo partijski sekretar, predsednik tovarniškega sindikata, ravnatelj in tajnik industrijske šole... in še drugi. Tako se je začelo predstavljanje, ki se je nadaljevalo v pravo prevajalsko predstavo.

Naš ta glavni imenuje sprva sebe in potem lepo z migom brade naprej najprej pokaže enega, nato drugega itd. po vrsti ter sproti pove ta pa ta ter njegovo funkcijo. Jaz nemudoma oddrdram za njim po rusko. Nič lažjega kot takle uvod, si mislim, kar zadeva nadaljevanje pa tudi ne bo preveč težko, saj ni to posloven obisk. Potem je na vrsti vodja gostov, ki tudi predstavi svoje, jaz pa z lahkoto prevajam za njim. Toda zatem, o nebesa, po kratkem opravičilu, češ, ne zamerite, nas, predvsem pa mene, le-ta preseneti rekoč: "Nu, a što eto u vas? Vaš direktor nazval sebjá direktorom i vi skazáli direktor. Patóm on nazval sekretarjá partiji i vi skazáli sekretárj. Patóm on skazál ravnátelj, što-li, a vi skazáli direktor, i zatjém on tájnjik, a vi sekretárj. Eto stránno! Kak že eto ponjátj? (To je čudno! Kako naj razumem? - op. prev.)

Le kaj bi rad razumel? To je res preprosto. Rečem mu, da sem mu vse povedal kot je bilo rečeno in da je pač to tako pri nas. Mislite, da je bil s to razlago zadovoljen? Kje pa! Vsi vodilni na tem svetu so vztrajni in so verjetno prav zato vodilni. Ta, ruski, je bil še prav posebej trmast. Če je direktor direktor in sekretar sekretar, ne more biti ravnatelj direktor in tajnik sekretar. Hudič si je zapomnil ti slovenski besedi, da bi me jahal, Anglež ali Francoz tega ne bi zmogla. Jaz mu rečem, da sta pač v njegovem jeziku na razpolago samo dve besedi, mi pa smo bolj bogati in smo jezikovno bližji praviru. On pa zopet: "Sto takoje tajnjik i što takoje ravnátelj?" In tudi jaz zopet po svoje, da sta to nekako sekretar in direktor. Tedaj se šele usede na besedo nekako in zahteva točno pojasnilo. Moj direktor me zaradi tega dolgo trajajočega neprotokolarnega dialoga gleda namrščeno in bliska z očmi, jaz mu skušam pojasniti nastalo situacijo, on meni nazaj, da znam brez dvoma kaj drugega kot tolmačiti. Potem pa se nenadoma domislim, da je gost morebiti nekaj nepotrebnega zasumil v zvezi s tajnikom ali ravnateljem in mu je zato pojasnilo tako prekleto potrebno... Zato skušam najti nekaj, kar bi ga pomirilo in mu obenem približalo našo stvarnost. Ni se mi še dodobra zabliskalo v glavi in že sem bleknil: "To ni nekako, temveč kakor večji in manjši sekretar odn. večji in manjši direktor.

In kako je bilo potem? Ha! ha! ha! Najprej on, za njim ostali njegovi. Še predno se je docela umiril, me je vodja delegacije vprašal, kakšen blodnjak, da je to. Potem, seveda, sem moral neprogramirani jezikovni pripetljaj pojasniti še našemu strmečemu generalnemu..." je zaključil svojo pripoved N. N.

Nekdo je vendar moral zaključiti ta podaljšani prevajalski sestanek. Tokrat se je oglasila Miša Mišmaš.

"Ko smo že pri tujkah, naj vam povem, kaj mi je nedavno tega skoraj sapo vzelo ob neki reportaži na televiziji. Šlo je za neko prireditev v zimskem času. Organizacijo športnega tekmovanja so omogočili nekakšni sponsorji, levji delež pri sami organizaciji pa je nosil na svoji grbi nič več in nič manj kot, zamislite si, sam generalni sekretar športnega društva... Da, tovariši prevajalci, lažji časi se vam obetajo pri vašem delu, kakor je rekel Zane. Samo še čisto malo in ne bo več ne tajnikov ne ravnateljev v vašo nesrečo..." je zaokrožila neformalni sestanek sekcije za izboljšanje kakovosti prevodov Miša Mišmaš.

Slišal in nato napisal:

Gojko Prevodič

NAŠI PREMINULI ČLANI:

Leto 1982	-	Ivan Krivčenko
Leto 1983	-	Jurij Verovšek
		Branko Vajda
		Vladislav Jagodic
		Milisav Grujić

C O R R I G E N D A v št. 15:

Str. 10, vrsta 17: To binomno hkratnost srbsščina izraža asindetično.

Str. 16 TABELA: manjka 5 navpičnih črt (v zgornji vrsti v prvih treh okencih, in v spodnji vrsti v poslednjih dveh okencih in dve vodoravni črti (v zgornji vrsti, poslednje okence in v spodnji vrsti, prvo okence).

Str. 17, 13.vrsta od spodaj: Primarna "izvirnost"

Str. 17, 10.vrsta od spodaj: v novi izrazitvi.

Str. 18, 10.vrsta: tistih vrednož, za katere...

Str. 18, 7.vrsta: od spodaj: v neki resni študiji so med...

Str. 19, 3.vrsta: ... itd. v obeh prizadetih...

Str. 19, 5.vrsta: razmer i.dr.: "Robbov..."

Str. 19, 11.vrsta: ker razlike ni poznala.

Str. 33, 6.vrsta od spodaj: in nemški - sta bila neprimerna

Str. 35, INDIGNOR itn., 2.vrsta: (zaradi paučenosti)

SLOVENSKO-ANGLEŠKI SLOVAR ZA

da, le, mar, namreč, pa, pač, saj, še, vsaj, že

(Osnovan na diplomskih nalogah
Rudija Medena in Sonje Kirin)

DA

I. V E Z N I K

1. UVAJA RAZLIČNE ODVISNIKE

Prevaja se, glede na vrsto odvisnika, z that (ki se pogosto izpušča), so that, in order (not) to, lest (= da ne), without, as if, because, but, if, until, since; v prevodih z ustaljenimi idiomi in nedoločniki se izpušča:

Bojim se, da je prepozno. -

I'm afraid (that) it's too late.

Nihče ni tako pameten, da se ne bi mogel zmotiti.-

No man is so wise but he may err.

Dala je otroku igračo, da bi ne jokal.-

She gave a toy to the child so that he wouldn't cry.

Odšel je zgodaj zjutraj, da ne bi zamudil vlaka.-

He left early in the morning lest he should miss the train.

/so that he wouldn't miss the train./

in order not to miss the train.

Najel je domačine, da so mu nosili živila.-

He hired the natives to carry the provisions for him.

Pol ure jima je minilo, da nista vedela kdaj.-

Half an hour elapsed without their realizing it.

Smeje se, kakor da se ni nič zgodilo.-

She laughs as if nothing has happened.

noge kakor da niso moje -

my legs turned to jelly / went to water

Menda sem se ti kaj zameril, da greš brez pozdrava mimo.-

I must have offended you because you're giving me the cold shoulder.

Toliko se je učil, da je zbolel.-

He studied so much that he fell ill.

V hribih je snega, da je kaj.-

There's a terrific / awful lot of snow in the mountains.

Vse bi bilo drugače, da nisem bila tako lahkomišelna.-

Everything would be different if I hadn't been so careless.

Trepeče, da (= čeprav) sam ne ve zakaj.-

He's shivering, (but) without knowing why.

Gledala je za njim, da (= dokler) je izginil med drevjem.-
She watched him until he disappeared into the trees.

Minila so leta, da (= odkar) nisem bil doma.-
It's many years since I was home.

2. UVAJA PROTIVNO PRIREDJE SKUPAJ z "le", "samo".

Takoj pridem, samo da se oblečem.-

I'll be with you in a minute, I just have to dress.

Saj se trudi, le da premalo. -

He is trying all right, but not enough.

3. NASTOPA V (IDIOMATSKIH) POGOVORNIH ZVEZAH

kot vezniški del (sestavljenega) prislova.

Odzdravlja milostno, komaj da skloni glavo.-

He does acknowledge your greeting, but only with a slight nod.

Nemara da ga ne bo.-

He may not come. / Perhaps he won't come.

Kako da si to naredil? - Why did you do it?

O tem ni da bi govoril.-

It's not worth talking about it. / It's no use discussing it.

Predsednik težko da pride na sejo.-

It's unlikely that the President will come to the meeting.

Vino je toliko da ne zastonj.-

The wine is almost gratis.

Pri nas je ostal vem da dve uri.-

He stayed with us two hours at least.

II. Č L E N E K P R I T R J E V A N J A

(nasprotje od "ne")

1. IZRAŽA PRITRDITEV ali SOGLASJE

Sprašujete, ali se strinjam? Da in ne.-

You are asking whether I agree? Yes and no.

Si pripravljen? Da. -

Are you ready? (Yes,) I am.

2. IZRAŽA PODKREPITEV TRDITVE

Gledam te, da, pa te komaj spoznam.-

I'm looking at you, yes, but I can hardly recognize you.

Da, tako se je to zgodilo, ženska me je zapeljala.-

Well, that's how it was. The woman had led me astray.

3. IZRAŽA DOMISLEK ali pa OBOTAVLJANJE, POMISLEK

Ah, da, zdaj se spomnim!-
Well, yes, now I remember.

No, da, pa pridi jutri.-
All right, come tomorrow (then).

Bilo mi je - no, da - malce neprijetno.-
I felt - well - a bit uncomfortable.

III. P O U D A R N I Č L E N E K

(navezuje in spodbuja; včasih je
blizu vezniški vlogi)

1. IZRAŽA UKAZ, PREPOVED ali ŽELJO

Prevaja se

(a) z modalnimi glagoli, velelnikom ali nedoločnikom:

Da ne bi še kdaj tako pozno prišel domov!-
Don't you ever again come home as late as this.

Da ne boš nikdar več pil žganja!-
You must never again drink brandy.

Da bi se to nikdar več ne ponovilo!-
If it can be the last time.

O da ne bi bil sodnik!-
O not to be a judge!

Da bi te strela!
Damn you! / Curse you!

(b) z if (only), I wish, I hope, let's hope, just:

Da bi se le vrnil.-
If only he would return.

Da bi te ...!-
I wish you were at the...

Da bi le imela malo več sreče, kakor jo je imela z njim!-
Let's hope / I hope she has a little more luck than she had with him.

Da mi pri tej priči vzameš besedo nazaj!-
Just take your words back this instant!

2. IZRAŽA UGIBANJE, DOMNEVO

Da bi bil bolan?
That he should be ill?

Da nisi Jerajev?
You're not Jeraj's boy, are you? / Aren't you Jeraj's boy?

3. IZRAŽA ZAČUDENJE, OGORČENJE

Da te nihče ne bi maral.-
That nobody would like you.

Da te ni sram!-
You should be ashamed of yourself.

O, da sem mu dovolil oditi!-
How? How could I let him go?

4. POUDARJA ALI UVAJA POJASNJEVANJE

Ne maram zanj, da boš vedel.-
I don't care about him, and don't (you) forget it.

Da smo si na jasnem, tega ne trpim več.-
Let's make this clear - I can't stand any more of this.

Da ne pozabim, pošta je zate.-
Before I forget - there's a letter for you.

5. UVAJA STOPNJEVANJE Z DODATNO TRDITVIJO

Živela sta zadovoljno, da ne rečem srečno.-
They lived contentedly, even happily.

Prave more so, da ne govorim o njihovih sosedah.-
They are really a pain in the neck, not to mention their neighbours.

LE

I. P O U D A R N I Č L E N E K

1. IZVZEMA (s pomenom "samo").

Prevaja se z only, just, alone, but, merely, simply, solely,
pa tudi z ustaljenimi zvezami:

Le on je zmožen storiti kaj takega.-
Only he / He alone could do a thing like that.

Bile so le sanje.-
It was but a dream. / It was a dream, no more!

To pravi le zato, ker te še ne pozna.-
He only / just says that because he doesn't really know you.
/ He says that merely / simply / solely because...

Kanarček pa jo je le gledal.-
The canary just looked at her.

Le škoda, da ni zakurjeno.-
It's just a pity that the fire went out.

Sreča le, da ni pil.-

It's just a good thing that he hasn't drunk too much. /
At least he hasn't...

Pa se je vsaj potrudil? Le malo.-

Did he try at least? Hardly.

Če se je boš le dotaknil - if you touch her in the slightest

Le malo je bilo gostov, da bi se jim priklanjaj on sam.-

There were very few visitors before whom he had to bow and
scrape.

Belo je le za šalo.-

It was only to play a joke on me.

Mi vemo le za njegov iskreni kes.-

All we know is that his repentance was sincere.

2. KREPI NASPROTJE S PREJ POVEDANIM, navadno v zvezi s "pa".

Prevaja se z modalnim glagolom in / ali s poudarkom na glagolu, ali z drugačno ustaljeno zvezo:

A hudomušna žilica mu le ni dala miru.-

But a roguish little streak in him would not leave him alone.

Mačka le mijavka, pes preži na kost.-

The cat will / WILL mew, and the dog will have his day.
(old-fashioned)

Te je le prignalo?-

So you did get back at last?

Resnica pa je le.-

It's true all the same.

Pa bo le prišel.-

He is coming after all.

Bolje je pa le kot nič.-

At any rate it is better than nothing. / At least it's
something.

3. IZRAŽA SPODBUDO, POZIV, NESTRPNOST

Prevaja se

(a) z modalnim glagolom ali s poudarnim "do":

Le brez skrbi (bodi)!-

You needn't worry about that! / You needn't worry about a
thing!

Le noter! / Le vstopite!-

DO come in! (Glej tudi spodaj pri c.)

Le potrudi se, da ga ne boš zapravil.-

You might try not to throw it away.

(b) s come on, go on, go along, carry on:

Ženske, le!- Come on, girls!

Le (pojdi) noter, saj ti ne bo nič storil!-
Go on in, / Go along in, he won't hurt you!

Le (daj). - Go on. / Carry on. / More power to you.

(c) z just, right, well, by all means, certainly:

Le pomisli!- Just think! / Just imagine! / Use your brain!

Le vstopite! - Come right in.

Le brž povejte!- Well, speak out quickly!

Naj le pride! - Let him come (along) by all means.

Smem vstopiti? Le (dajte / noter).-

May I come in? Certainly! /Do!/ Yes, go on.

4. IZRAŽA GROŽNJO ALI NEJEVOLJO

Prevaja se z just, you (v velelniku), ali z drugačnimi
ustaljenimi zvezami:

Le počakajte!- Just you wait!

Le glej!- You watch it!

Le tako naprej, pa boš kmalu prišel na nič!-

You just carry on like that, and you'll wind up broke.

Le vrni se!-

You'd better not come here / come near me. /

Don't you dare come near here!

Naj le pridejo delat k nam, pa bodo videli, kako to gre!-

They want to / They should just work with us and see what
things are like here!

Le glej, da ne boš tega pravil materi!-

Don't (you) dare tell that to your mother!

5. IZRAŽA MIRITEV

Le potrpi!- Just be patient!

Le zadremli!- Well, well, go to sleep!

Le počasi. / Le mirno kri.-

Come, come! / Come now! / Take it easy!

6. POUДАРJA POGOJENOST ALI ŽELJO, navadno v zvezi s "če" in "ko".

Sprehajati bi se bil mogel doma, če bi mi le bilo do sprehoda.-

I could have walked at home, if I just wanted to walk.

Ko bi le prišel! - If only he would come.

če le - provided / provided that

7. POUДАРJA POLJUBNOST, POSPLOŠENOST, VISOKO STOPNJO

Denarja dobim, kolikor ga le hočem.-

I get as much money as (ever) I want. / as I could possibly want.

Izpit je bil težak kot le kaj.-

The examination was as difficult as it could (possibly) be, / was ever so difficult.

Sklonil sem se, kolikor se je le dalo.-

I bent down as low as I could.

Odgnala je živino, naglo, kolikor je le mogla.-

She drove their cattle as quickly as she could.

8. POUDARJA UGIBANJE, ZAČUDENJE, ZASKRBLJENOST

Prevaja se

(a) z ever / -ever, on earth, just, possibly:

Kaj le govoriš!- Whatever are you saying!

Kako le se mi je tisto poprej zazdelo?-

How on earth could I ever have seen a thing like that?

Kaj le toliko čakaš?- Just what are you waiting for?

Le kaj je s tem mislil?-

What can he possibly mean by it?

(b) z modalnim glagolom ali z "wonder":

Le kaj še počne?- What can he be doing?

Le kdo je to storil?- Whoever may have done it?

Le zakaj si takšen hrust izbere tako lahkotno delo?-

Why ever should such a robust fellow choose such trifling work?

Le kaj še bo?- I wonder what will come next!

(c) z idiomatskimi zvezami:

Kaj bi le rada?- What are you after, anyway?

Le zakaj smo vse življenje samo trpeli?-

Why, oh why did we slave and toil all our lives?

Da si le živ in zdrav!-

Thank God you're really whole and sound.

Da te le ni sram!-

You should be / ought to be ashamed of yourself!

II. V E Z N I K

1. IZRAŽA OMEJEVANJE v protivnem priredju, včasih v zvezi z "da".

Prevaja se z but, only, except, (except that, except for), save for:

Dober delavec bi bil, le malo preveč pije.-

He would make a good worker, but he drinks too much.

Dober delavec je, le da včasih skoči iz ojníc.-

He's a good worker, only he / but he / it's just that he sometimes kicks over the traces.

Zelo je nadarjen, le svojega dela bi se moral lotiti malo resneje.-

He is very gifted, only / but he should take his work more seriously.

Vsi so prišli, le njega ni bilo.-

They all come but him. / except (for) him.

Zamajal se je in obstal, le kolena so mu drhtela.-

He faltered, and then became motionless, save for his quivering knees.

2. UVAJA STOPNJEVANJE v stopnjevalnem priredju, kjer se pojavlja v dvodelnem vezniku "ne le (da) - ampak / temveč tudi".

Ne le da je jezna, tudi razočarana je. /

Ni le jezna, ampak tudi razočarana.-

She's not only angry but also disappointed. / but disappointed as well.

Ne le da mi ni nič pisal, tudi /še poklical me ni.-

He not only didn't write / Not only did he not write, (but) he didn't telephone either.

MAR

I. S A M O S T A L N I K

1. IZRAŽA SKRB, UKVARJANJE S ČIM, v nikalnih stavkih.

Prevaja se s care ali drugačnimi ustaljenimi idiomi:

Služba mu je malo mar.- He doesn't care for his job.

Kmetija mu je figo mar. (pog.)-

He doesn't care a bit / He doesn't give a damn for the farm.

2. IZRAŽA POPOLNO NEZANIMANJE

Prevaja se z različnimi ustaljenimi idiomi:

Naše ponudbe mu ni bilo mar. / ni jemal v mar.-

He gave our offer no consideration.

Da bi koga vprašal za svet, mu še na mar ne pride.-
He just doesn't want to ask anyone's advice.

To vam nič mar.-

That's no business of yours. / none of your business. / not your business.

II. P O U D A R N I Č L E N E K

1. IZRAŽA ŽELJO PO NASPROTNEM, s pomenom "rajši".

Prevaja se s had better, should:

Kaj hodiš na tekme, mar bi se doma učil.-

Why go to matches, you'd better stay at home and study.

Mar bi bil tam ostal, saj vidiš, da te tu ne marajo.-

You should have stayed there; can't you see you're not wanted here.

2. IZRAŽA UGIBANJE, s pomenom "neki".

Prevaja se z modalnim glagolom:

Vprašal je, kdo je mar ta človek.-

He asked who this man could be.

III. V P R A Š A L N I Č L E N E K

(čustveno bolj zaznamovan kot "ali")

Mar nas boš zapustil?- Are you (really) leaving us?

Ti jih pa še zmeraj rad gledaš, mar ne?-

But you still like to look at them, don't you (now)?

VPRAŠALNO-NIKALNI ČLENEK:

Ali sem mar jaz kriv?-

Is it my fault? / It's not my fault, is it?

Ali si mar to vedel? - Could you have known that?

NAMREČ

I. V E Z N I K

1. V POJASNJEVALNEM PRIREDJU

Prevaja se z namely, that is / was, that is to say,

i.e., viz., Ø; (starinsko to wit):

Leto ima štiri letne čase, namreč pomlad, poletje, jesen in zimo.-
There are four seasons in the year, namely spring, summer,
autumn and winter.

Nekaj časa je to šlo, namreč dokler je še bil doma.-
For a while it worked; that was while he was still at home.

Še o eni stvari se moramo domeniti, namreč, ali bomo šli z avto-
mobilom ali z vlakom.-
There is one thing we still have to discuss and that is whether
we go by car or by train.

Skoraj vsi so odšli, kak ducat namreč.-
They nearly all went their way, that is to say a dozen of them.
/ about a dozen of them.

2. V VZROČNEM PRIREDJU

Prevaja se s for, as, because ali drugačnimi ustaljenimi
zvezami:

Nisem mogel govoriti z njim, bil je namreč bolan.-
I could not speak to him, for / as he was ill.

Pokliči me zjutraj; če bom namreč prost, grem prav rad s tabo v
kino.-
Ring me up tomorrow morning, because if I'm free I should like
to go to the cinema with you.

Ne more si privoščiti počitnic, nima namreč denarja.-
He can't afford a holiday for the simple reason that he has no
money.

Mi lahko posodiš? Denarnico sem namreč pozabil doma.-
Can you lend me some money? The thing is, I've left my purse
at home.

Avto imam v garaži. Namreč, ko sem ga pustil zunaj, so vlomili
vanj.-
I keep my car in the garage. The reason is that I left it
outside once, and it was broken into.

II. POJASNJEVALNI ČLENEK

Prišel je namreč oče, ne mati.-
It was my father who came, not my mother.

Stvar je namreč ta-... - This is the matter...

PA

I. VEZNIK

1. UVAJA NASPROTJE S PREJ POVEDANIM, navadno v protivnem priredju.

Prevaja se

(a) z but

Vem, da je moja stvar, pa ne bom izbirala.-

I know it's my business, but I shan't choose one.

Po telesu je bil odrasel, po pameti pa otrok.-

He was fully developed physically, but a child mentally.

Pa ga ni ódslovila.-

But in fact she did not wish him goodbye.

Mati so me posvarili, jaz pa naprej:....-

Mother rebuked me but I went on.

(b) z while, however, yet, and:

Nato se je obrnil in začel teči, ona pa je še zmerom zamahovala za njim.-

Then he turned and ran, while she was still striking at him.

Vzel je culo in šel. Pred stopnicami pa se je vrnil.-

He shouldered his bundle and moved away. On the landing, however, he stopped and turned around.

Ni bil star, mlad pa tudi ni bil videti.-

He was not old, yet he did not look young either.

Ta človek na domačiji - jaz pa pri sosedovih!-

That man in our house - and me at our neighbour's!

Prišel sem vprašat za pravico, vi pa: čemu si prišel?-

I come to you for justice, and you ask me, "Why did you come?"

(c) z ustaljenimi zvezami:

Tako je naredila posvetna postava. Božja zapoved pa je naredila...-

Such is human law; and as to God's commandment, it says...

Planil sem k njej, nisem pa vedel, kaj naj storim.-

I rushed to her, not that I had any idea what to do.

Vsi so na polju, ti pa sediš na zapečku!-

Everybody is in the fields, and you - you are quietly sitting on the stove!

Vprašaj jih, pa ti ne bodo odgovorili, pozdravi jih, pa ne bodo odzdravili.-

Ask them anything - they will not answer you; greet them - they will not greet you in return.

Ti - pa junak? Kaj pa še! - You a hero? What next?

2. UVAJA RAHLO NASPROTJE, STOPNJEVANJE, NADALJEVANJE; KREPI PRISLOV

Prevaja se

(a) z but, and:

Tako, zdaj pa kar k počitku.-

That's it, and now off to bed.

Žive duše ni marala videti, bab pa sploh ne.-

She didn't care to see a living soul, and the hags least of all.

Nihče se ga ni več dotaknil, pa tudi on ni nikdar več udaril.-

No one laid a finger on him again, but then neither did he ever again lay about anybody.

Samo pozdravim jih, potem pa grem.-

I'll just go and say hello to them, (and) then I'm off.

Preveč govori, drugače pa je kar v redu.-

He talks too much, but otherwise he's a nice fellow.

(b) z deležniškim odvisnikom:

Sedel je čisto mirno na stolici in povešal oči, novec pa stiskal v pest.-

He sat quite still on the stool, looking down, the dime clutched in his palm.

Tako je rekel popotnik in je šel, Jernej pa je gledal za njim ves žalosten.-

With these words the young ragamuffin went his way, Yerney following him with sad eyes.

Srebal je kavo, v roki pa je držala veliko zemljo.-

She was sipping her coffee, a big roll in her hand.

(c) z ustaljenimi ali priložnostnimi zvezami:

Drugi pa so prišli iz mesta.-

Still others come out from town.

Čez noč ti bosta čez glavo, boš videla, pa še kmalu!-

They'll shoot up head and shoulders taller than you overnight, you'll see. It won't be so long either!

Starejšega so Nemci ustrelili, hišo samo pa zažgali.-

The elder son was shot by the Germans; at the same time the farmhouse was burned down.

Zastrmela se je vame, kot da bi me zagledala prvič v življenju, zatem pa se je ozrla po materi.-

She looked at me as if seeing me for the first time in her life. Then she looked at Mother.

Zato pa, kaj je zdrav moški pri hiši!-

Well now, you see what it means to have a fit man about the place!

3. UVAJA RAZLOG, (LOGIČNI) NASLEDEK

v sklepalnem / posledičnem priredju.

Prevaja se s so, then, and ali z ustaljeno zvezo:

Preveč nas je bilo, pa sem se napotil.-

There were too many of us at home, so I had to go.

Tako stori, pa boš ubogal posvetne postave in božje zapovedi!-
Do that, and you will comply with the world's laws and God's commandment.

Govori po pameti, pa te bom slišal.-
Speak wisely; then I shall hear you.

Branje, listje, repa še, pa bo zima.-
Vintage, leaves for the animals' bedding, turnips too, and then the winter will be on us.

Zdaj sem star. Pa je rekel: pojdi!-
Now I am old; and that is why he has said to me, "Drag yourself away!"

Če ti ni povšeči, pa pojdi!-
If you don't like it, why don't you leave?

4. VEŽE STAVKE v vezalnem priredju, pa tudi ISTOVRSTNE STAVČNE ČLENE.

Prevaja se z and, then, deležniško konstrukcijo ali ustaljeno zvezo:

Le vzemi popotno palico pa pojdi, kamor ti je pot!-
Take your travelling staff in your hand and go wherever you like.

Oče pa mati - father and mother

Kdaj pa kdaj se je pogladil po delovni obleki.-
Now and then he brushed down his overalls.

Ladjo je metalo sem pa tja.-
The ship was rocking to and fro.

Tu pa tam je samevalo drevo.-
A solitary tree stood here and there.

Zadaj mu odpihnem perje, pa pogledam.-
I blow up his back feathers, then I can see.

Ljudje so hodili okoli, pa so govorili moško.-
People were walking about, talking in deep, male voices.

Ne morem pa ne morem.- I can't, I can't.

II. P O U D A R N I Č L E N E K

1. POUDARJA ČUDENJE, PRESENEČENJE, NEJEVOLJO

v zvezi z vprašalnimi / kazalnimi zaimki in prislovi.

Kaj pa je:-

What is the matter? / (Well,) what IS it? / What's wrong? /
Whatever is it? / Whatever's the matter? / What is it then? /
What on earth IS it? / Just what is the matter? / What can
be the matter?

Kaj pa jaz vem? - How should I know? / How do I know?
Kaj pa ste imeli? - Well, what's up with you lot?
Kam pa boš šel? - Then where are you going?
Kam pa bodo gnali tebe? -
What about you? Where are they going to send you?
Kakšne reči pa ti je pravila? -
What has she been saying, eh?
Kdo pa je dekleta nahujskal? -
Who was it that turned the girls against me?
Zakaj pa je garala vse življenje (, če ne...)? -
What else did she toil all her life for?
Kakšen pa si? -
Just look at yourself! / You look terrible!
Kaj pa je on kriv, če ti sanjaš o njem? -
However can it be his fault if you dream about him?
Zakaj pa si ostal tam? -
Why did you have to stay there?
Kaj pa laziš okoli? -
What do you want to go traipsing off for?
Kaj sem pa jaz storila? - What have I done then?
Kdo pa sem jaz (, da...)? - Who am I here (to...)?
Kaj pa vi pravite? - What do you say yourself?
To pa JE avto! - That's a fine car you've got there!
Nastala je tihoča, ki pa je terjala odgovor. -
A silence fell - one that demanded an answer.
Kaj pa noriš! - You're off your head!
Kje pa! -
Not a bit! / Why, no! / Good heavens, no! Not in the least. /
Oh no, far from anything like that! / Not by a long chalk!
Kaj pa še! -
Not that! / Oh, no! / Anything but! / What next!
Za norca me je imel, kaj pa drugega!
He made a fool out of me, what else!
Kaj pa ti? -
What about you? / But what about you? / What (ever)'s the
matter with you? / And (what about) you? / What do you want?
Zdaj pa imaš! - Now you've done it! / There!

2. IZRAŽA JEZO, NESTRPNOST, IZZIVANJE, PRIVOLITEV, ŽELJO
(podobno kot pri 1. točki zgoraj, le v drugih zvezah);
BLAŽI UKAZ. Navadno navezuje na prej povedano in / ali dodaja.

Pa reci, da nisi ubijal, nisi kradel - joj tebi!
You may swear that you have neither killed not stolen -
you'll have ill luck.

Pa ne misli, da jo boš tako poceni odnesel!-
You'd better not imagine that you're going to get away with it.

Pa mi kupite druge!-
You can always buy me some new ones.

Pa bi pri njej ostal!-
Why ever didn't you marry her?

Pa skoči, no, pa skoči!-
Go on then! Let's see you jump!

Pa kaj (če...)?- What then (if)? / So what?

Pa še kako!- You bet (he did / he would...)!

Pa tudi do tega je moralo priti.-
I suppose it had to come to that.

To je pa že od sile / malce preveč!-
Oh come on now, that's a bit too much! / this is too much of
a good thing!

Ženska pa pride in začne spraševati takšne reči.-
And now this woman comes along and starts asking such questions.

Pa naj bo sam!
Let him be alone, it doesn't matter anyway.

Danes je sv. Matija - pa naj bo Matija!-
It's St. Matthew's day today - so let him be Matthew.

Pa ima res nekam motne oči.-
Well, yes, he does have rather dim eyes.

Pa prinesite! - All right! Fetch it!

No, pa figo! - Well, then not a blessed penny!

Boš pa še malce ostrgal (lubje).-
You'll whittle it down a bit more then.

Ti boš pa ostal pri nas? -
You will be staying with us, won't you?

Pa ne da bi se našemu kaj zgodilo? -
I hope nothing's happened to the old man.

Takšnega bi pa še pil!-
I'd surely have another drink of this one.

Pošten je, to pa, to.-
He is honest, you can bet on that. / to be sure. / you can't
deny him that.

Včeraj smo ga pa (pili).-
We had our share of it yesterday, (to be sure).

Pa povej, kakor sem vprašal!-
Now tell me what I have asked.

Pa jaz, name si kar pozabil? -
What about me, don't say that you have clean forgotten about
me? / What about me, have you clean...?

Pa na svidenje! - See you! / Be seeing you!

Pa še kaj se oglasite!-

Be sure to / And come round soon!

Pa tiste knjige odnesi.-

You'd better take those books with you, too.

III. V P R A Š A L N I Č L E N E K

Rase pa, rase? - Well, is he growing then?

Pride pa, pride?- He is coming, though?

Tak v Ljubljano? Pa ne tožit? -

Ah! To Ljubljana! But not before the Court?

Pa misliš, da bo prišel?- Do you think he'll come?

IV. M E D M E T

Pa - pa - k-kaj se je zgodilo?-

Why - why - what - what's the matter?

Pa, kaj hudiča....- Why, what the devil -....

PAČ

I. P O U D A R N I Č L E N E K

1. IZRAŽA ZADRŽANOST, PRECEJŠNJO VERJETNOST

Prevaja se

(a) z modalnimi glagoli:

Bog je bil pač preklel tisto hišo.-

God must have damned the house.

Z njim je prišla punčka, pač komaj štirinajstletna.-

He brought a little girl who couldn't have been more than fourteen years old.

Doma pač ni veselja. - At home there would be no joy.

Šališ se pač!- You must be joking! / You can't be serious!

(b) z izrazi pomišljanja ali gotovosti:

Tega si se naučil pač od njega.-

You've learned all that from him, I suppose.

Je pač res.- I'm sure it's right.

(c) s surely, of course, no doubt, maybe, probably, really, well, (scarcely):

To boste pač vedeli!- Surely you know that!

Ona je pač hotela, da bi ji pomagal.-

Of course she wanted me to help her.

Tako bo pač.

That will no doubt / probably be the way it is.

Pač nisem natanko razumel.-

Maybe I have not understood.

Bil je pač imeniten gospod.-

Yes, he really was an important man.

Tega pač ne more odkloniti.-

He cannot well refuse it. / He can scarcely refuse it.

2. IZRAŽA SPRIJAZNJENJE Z DANIMI DEJSTVI.

Prevaja se

(a) z modalnimi glagoli ali s poudarnim DO:

Otroci so pač otroci.- Boys will be boys.

Mati mora to pač vedeti.- Mother had better realize that.

Boste pač malo počakali.- You may have to wait a bit.

Še tako pametni ljudje včasih pač sklatijo kakšno neumno.-

The wisest men do say foolish things at times.

(b) s stavkom:

Ta pač nikoli ne bo slišal trave rasti.-

The way things are (with him) he'll never hear the grass grow.

Potem si pač zapoješ.-

Then you'll sing it again and that's that.

(c) z just, Ø (toda s primernim poudarkom in intonacijo):

Smola pač. / Imamo pač smolo.-

Oh, hard luck. / Just our luck.

Včasih je življenje pač kruto.-

It's a hard world we live in. / Life is sometimes cruel.

3. POUDARJA STAVČNE ČLENE

Prevaja se

- (a) z really, ever / -ever, on earth / in the world, very well, certainly, indeed, anyway:

Toliko je bil pač neumen.- He was so silly really.

Eno in drugo, kar mi pač prej z jezika zleti.-

Either this or that - whichever comes easiest to my tongue.

Kako je pač prišla do moje postelje?

How on earth had she got to my bed?

Tega pač ne moreš narediti.-

You can't very well do that.

Saj nisi jezen? - Pač ne.-

You aren't angry, are you? - Certainly not. / Indeed not. / Of course not.

Čustva se ji pač zmeraj skrijejo za obilico besed.-

Her feelings are indeed always hidden by the multitude of her words.

Lahko bi pač poskusil.- You can try it, anyway.

- (b) s (kontekstualnim, neslovarskim) frazeologemom ali Ø

(toda s primernim poudarkom in intonacijo):

Pač bi ne bilo treba tega prenašati.-

You didn't need to bring me anything, you know.

Kako jutri? - Jutri pač!-

What do you mean by tomorrow? - What do you think I mean?

Storil je, kakor je pač vedel.-

He did the best he knew.

Zakaj se nisem pazil, ko sem pač vedel, da se bo to zgodilo.-

Why didn't I take care, when I KNEW it would happen!

Zakaj pač joka mati? - Why is mother crying?

4. IZRAŽA ZAVRAČANJE PREJ POVEDANEGA (samostojna pritrdilnica).

Prevaja se

- (a) z yes:

Kaj še ni šel? - pač, že.-

Has he still not gone? - Yes, (he has).

Tedaj mu niste videli obraza? - O, pač.-

Then you didn't see his face? - Oh yes, (but) we did.

- (b) s certainly, though, of course, indeed:

Saj še ne greš? - Pač, grem.-

You aren't really going? - Certainly I am. / Indeed I am. / I am though.

Tega ne bom nikoli prebolel! - O pač, boš. -
I'll never get over it. - Of course you will. / Yes, you will!

5. IZRAŽA DOPUSTNOST .

Prevaja se z of course ali kontekstualnimi frazeologemi.

Lahko pač poskusim, ampak dvomim, da bi šlo.-
I can of course try, but I doubt it'll work out.

Težko je pač, toda naprej moramo.-
I know / I KNOW it is difficult, but we must go on.

Ona se pač ni spominjala, samo čutila je, da je bilo nekoč drugače.-
She herself did not remember, but she somehow felt that things had once been different.

II. DEL SESTAVLJENEGA VEZNIKA

"pač pa" (v protivnem priredju):

Niste služabniki božje besede in postave, pač pa služabniki satanovi.-

You are not the servants of God's words and laws, but rather those of Satan.

Vendar ni bilo nič takega, pač pa je sosed klical svojo ženo.-
However, nothing of the sort happened, only our neighbour was calling (out for) his wife.

Ni znanstvenik, pač pa dober učitelj.-
He is no scholar, but he is a good teacher though./
Though not a scholar, he's a good teacher.

SAJ

I. POUDARNI ČLEN EK

1. IZRAŽA POTRJEVANJE ALI SOGLAŠANJE. Je tudi SAMOSTOJNA PRITRDILNICA s pomenom "da", toda s pridržkom.

Prevaja se

(a) z yes, just, but, indeed, of course, after all, all right,
so (I do), well:

Saj sem te slišal.- Yes, I have heard you.

Saj si vedel.- Yes, / Sure, / Of course you knew it.

Ti kar naravnost povej! Saj (tudi) bom!-
You just tell me what it is! Oh, but I will. / Oh I shall,
of course.

Saj to je tisto.-
That's just it. / That's just the point.

Saj te razumem.-
(But) I understand you perfectly well. /
I understand you all right.

Kavo pa imate radi? Saj jo imam res (rad).-
You like coffee, don't you? So I do.

Saj res!- Ah yes! / Why of course! / Yes indeed!

Saj res, (domislek) - (Ah, /Well,) that reminds me...

s a m o s t o j n a p r i t r d i l n i c a:

Saj, tako je. - Yes, of course.

Saj, zdaj je mrtva. - Indeed, now she's dead.

Saj, saj! - Ah, yes. / Yes, indeed.

Saj, zdaj je prepozno. - Of course, now it's too late.

Saj, zaradi mene naj kar gre!-
Well, as far as I'm concerned, he can just as well go.

(b) s poudarnim DO ali s poudarkom na glagolu:

Saj molčim, saj molčim. - I AM quiet, but I AM.

Saj vidim. - I do see it.

2. IZRAŽA ZADRŽEK, DOPUŠČANJE

Prevaja se z yes, certainly, well enough:

Saj bi, če bi le mogel.-
(Yes,) I'd certainly do it if I could.

Saj sem vedel, da si prismuknjen, toda...-
I knew well enough you were stupid, but...

3. IZRAŽA (NE)GOTOVOST, UPANJE, MOŽNOST

Prevaja se

(a) z modalnim glagolom:

Saj lahko še pride.- He may yet come.

Saj se šališ!-
You must be joking! / You can't be serious.

Saj vidiš, da ti dajem vode.-
Can't you see I've got some water for you?

(b) z izrazi gotovosti, (za)upanja, mišljenja, čutenja
(skupaj z ustreznimi "question tags" in naglasom):

Saj mi boste dovolili? - I trust / I know you will allow me.

Saj se še spominjaš tiste pomladi!-

I hope / I'm sure you still remember that spring.

Saj pride?

He IS coming, isn't he? / He IS coming, though? /

He IS coming, I hope?

Saj greš rad na deželo?-

You like going to the country, don't you?

(c) s surely, come:

Saj vendar vidiš, da grem! - Surely you can see I'm going!

Saj ju nisi pozabila! - Come, you haven't forgotten!

4. IZRAŽA UGOVOR, NEJEVOLJO, OČITANJE:

Čemu sem prišel? Saj sem že vse razložil!-

Why did I come? But I have told you everything.

Saj jaz vem. - I know better.

Saj sem si dobro ogledal! - After all I had a good look.

Saj vam ne pōjem pustnih kvant!-

I am NOT singing comic songs!

Saj si vse posvinjal!-

You've gone and made it all dirty!

Saj sem vedel!- I knew it! / I KNEW it./I did know it./I just knew it./I was right after all. / Just as I thought!

5. UVAJA OPRAVIČILO, OBLJUBO.

Saj sem samo malce poskusil.-

But it was really only a little bit that I tried.

Saj ni nič.- But it's nothing.

Saj ne bom več, obljubim!-

I won't any more, I promise!

Saj nisem nameraval v krčmo.-

I didn't really intend to go into the tavern.

II. V E Z N I K

POVEZUJE VZROČNO PRIREDJE.

Prevaja se

(a) z because, for, as, since:

Nikar ne poskušaj, saj ne boš zmogel.-

Don't even try to do it, because you can't.

Ni mu dalo spati, saj je bila zadeva zelo važna.-

He couldn't get to sleep, for this was a matter of great importance.

Prišel bom pote, saj grem tako in tako tja.-

I shall fetch you as / since I am going there anyway.

(b) z deležniškim odvisnikom ali soredjem:

Stari je plačal, saj je imel denar.-

The old man forked out - he had enough to cover (the debts).

Bila je preveč prestrašena, da bi bila šla dalje, saj ji je tudi zapiral hodnik.-

She was too scared to move, with him blocking the corridor.

Ni bila utrujena, saj se je ves dan vozila.-

She wasn't tired, just riding all day long.

ŠE

Č L E N E K

1. DODAJA (prej povedanemu) ali IZRAŽA (subjektiven) ODNOS GOVOREČEGA DO DOGAJANJA V ČASU.

Prevaja se

(a) s still, (as) yet, before, ever, never:

Še nekaj jih je.- There are still a few more.

Ne more še delati.-

He still can't work. / He can't work as yet.

Ne morem še reči.- I can't tell yet.

To se še ni zgodilo.- It has never happened before.

Zunaj je bila pomlad, lepa kakor še nikoli.-

Outside, the spring weather was lovelier than ever before.

Je sploh še nisi videl? - Ne, še ne.-

Haven't you seen her? - Never.

(b) z more, once more, again, (an)other, else:

Kaj še hočeš? - What more / What else do you want?

Lahko dobim še enega? -

May I have one more? / another one?

Še kaj? - Anything else? / What else?

Odpri sem drugo in še eno in še eno, dokler nisem preiskal vseh. -

I took up another box, and another, till I had examined them all.

Še se je ozrl na hišo in po polju. -

Once more he turned round to look at the house and the fields.

Še kaj pridi. - (Do) come again.

Če boš še kdaj kradel, te bodo zaprli. -

If you ever again steal, you'll find yourself shut up in prison.

Če vidimo se še, nam bo lepo. -

If we do meet again, why, we shall smile. (Sh.)

(c) s too, as well, also, in addition to, further:

Še suknjo mu daj. - Give him his coat too. / as well.

Še to povej: kaj boš storil potem? -

Tell me also: what will you do when this is over?

Spominjam se še, da tebe takrat ni bilo. -

In addition to all this I can remember that you weren't there at the time.

Ni imel časa, da bi še (kako) izrazil svoja čustva. -

He hadn't time to express his feelings further.

(č) z go on, continue, a bit longer, for a few minutes:

Zakaj pa še živijo skupaj, če se ne prenesejo? -

Why go on living with them if they can't stand them?

Ko je še deževalo, se mi je zdelo, da se je čas ustavil. -

While the rain continued, time seemed to have stopped.

Še malo posedi. / Posedi še malo. - Stay a bit longer.

Želel sem biti sam, toda ona se je še pomudila. -

I wanted to be alone but she lingered for a moment more. / for a few minutes more.

(d) s present perfectom, past perfectom ali future perfectom:

Ali te še ni minila norčavost? -

Have you not had enough of joking?

Nisem še naredil dvajset korakov, ko sem zaslišal svoje ime. -

I hadn't gone twenty yards when I heard my name.

Dotlej še ne boš v Parizu. -

You won't have reached Paris by then.

2. DODAJA IN IZRAŽA NESTRPNOST, NEJEVOLJO, včasih POHVALO.

Zdaj pa še to! / Še tega nam je manjkalo!-

That's all we need. / That's about the limit. /

That's just the limit. / That crowns it all. /

That's (just) the last straw.

Pa še kaj!-

You've got another thing coming! / What are you thinking of!

/ What next!

Bilo je mraz pa še deževalo je povrh.-

It was cold and what's more it was raining. / and it was raining into the bargain.

Prihajali so še in še. - More and more were arriving.

Knjig ima še in še.-

He has no end of books. / ever so many books.

Lahko govori še in še.-

He can talk non-stop. / without end./

He can talk the hind leg off a donkey.

Ta ima še in še denarja. / (denarja ko pečkà.)-

He has money to burn. / He's got pots of money. /
no end of money.

Kaj še vse drugo!-

And all the rest of it! / And whatever else!

3. POUDARJA STAVČNE ČLENE, pogosto dodaja čustvenost.

Prevaja se

(a) z even, still, yet, never:

Še moški nič ne opravi, kje bi ženska.-

Even a man couldn't do anything, let alone a woman.

Še pogleda me ne.- He doesn't even look at me.

Še iz mladosti se spominjam.-

I still remember from my youth.

Še pet let ni tega.-

It's not yet five years since then. /

It isn't even five years since then.

Še besede ni rekel.- He never said a word.

o b p r i m e r n i k u :

To bi bilo še bolje.- That would be better still.

Ta problem je še težji.-

This problem is even more difficult. / still more difficult.

(b) z ever / -ever, ever so, (no matter how):

Še kruha nima - He has no bread at all. / no bread whatever.

Najsi je še tako bogat...-

However rich he is... / Be he ever so rich...

Naj še toliko govoriš...-

However much you may talk.../ Whatever you may say...

Naj se še tako trudi... - No matter how hard he may try...

(c) z very, same, just:

Še tisti večer so prišli tuji ljudje.-

Some other people came round that same evening.

Še isti dan sem mu rekel, naj gre.-

I sent him about his business that very day.

To naj bi še bilo.-

That could just do. / It might just do.

(č) z only, but, as late as:

Še pred enim tednom je bil živ in zdrav.-

Only a week ago he was hale and hearty.

Saj je še otrok! - She's only a child. / but a child.

Še v 11. stoletju - as late as the 11th century

(d) z različnimi (stalnimi) zvezami, a pogosto tudi Ø:

Še do nedavnega se kave ni dobilo.-

Until very recently coffee was not available.

Še prideš do počitka! (= Tudi ti prideš do počitka!)-

Your turn will come for a rest.

Še vprašaj! - Don't ask! / You're asking!

Še bog / sreča, da si mlad. - Thank God you're young.

To si še poceni dobil. - You've got this quite cheap.

Imam samo še deset dinarjev.-

I have only ten dinars left.

Še danes morate to narediti.-

It must be done before the day is out.

Še malo ne.- Not a bit. / Not in the least. / Not at all.

Še malo ne zaleže. - It's of no use.

Še malo se mi ni dremalo. - I was very far from nodding.

To bomo še videli!- That remains to be seen.

To boš še obžaloval. / Še kesal se boš.-
You will (live to) regret it.

Kako ti gre? Še kar. - How are you doing? Not too bad.
V začetku je še kar dobro prenašal svoje ponižanje.-
He bore his degradation pretty well at first.

Vedel je, da je še kar privlačen.-
He knew he was tolerably attractive.

Ali ni tako? Kaj še!-
Isn't that so? Is it fiddlesticks! / Of course it isn't.

Kaj še, seveda lahko. - Why of course you can.

Nič ne veš, kaj te še čaka.-
You never know what's in store for you.

Jaz sam sem še ostal. - I remain, alone.

Za zdaj vas še pustimo pri miru.-
We're leaving you in peace for the time being.

Š e e n k r a t :

Še enkrat toliko - twice as much
Še enkrat starejši - twice his age

Ž e š e :

Bo že še prišel.- I'm sure he'll still come.

Ti bo že še sama povedala.-
She'll tell you herself some time.

No, malo bom že še počakal.-
Well, I'll wait a while yet.

VSJAJ

I Z V Z E M A L N I (P O U D A R N I) Č L E N E K

IZRAŽA ZASKRBLJENOST, ŽELJO, ZAMERO.

Prevaja se z at least, at any rate, only, Ø:

Vsaj kruha mi dajte.- At least give me some bread.

Vsaj prišel bi bil!-
You could have at least come! /
You could have come, at any rate!

vsaj tukaj / vsaj danes(če ne...)
here at least / today at least (if not...)

No, ja, pa vsaj za eno uro! - Anyway, for an hour!

Ko bi vsaj znal!-

If only I knew how (to do it)! / At least I wish I knew! /
At least I wish I could know! (starinsko: Would I did know...)

ŽE

POUDARNI ČLEN EK

1. IZRAŽA (SUBJEKTIVEN) ODNOS GOVOREČEGA DO DOGAJANJA V ČASU.

Prevaja se

(a) z already, yet, before:

Je že prepozno. - It's already too late.

Moraš že iti? - Must you go already?

Ali je že prišel? - Has he come yet?

Nekje sem te že videl. I've seen you somewhere before.

(b) z very, even, as early as, right, ever: tudi now in presently:

Že naslednje jutro smo se odpravili.-

We set off the very next morning.

On že (dobro) ve, zakaj mu ni prav.-

He knows very well why he doesn't approve of her.

Že od vsega začetka -

(right) from the very beginning / right from the start

Že v koledžu so mu zamerjali zapravljenost.-

Even in college his freedom with money was a matter for reproach.

Menda ga je že tedaj sovražil kot tekmeča.-

He seemed to hate him, even then, as a rival.

Že ob šestih moram vstati.-

I have to get up at 6. / as early as 6 o'clock.

Si že kdaj počel kaj takega?-

Have you ever done anything like **that** (before)?

Že od otroških let.-

Ever since my childhood. / Ever since I was a boy...

Stemnilo se je že. - It was dark now.

Že je odmevala vsa kapela od udarcev in protiudarcev.-

Presently the whole chapel resounded with rappings and counter-rappings.

(c) s present perfectom, past perfectom ali future perfectom

(pogosto v zvezi s since, for, by now, now):

Kako dolgo si že tukaj? - How long have you been here?

Že pet let se shaja s tem tipom.-

She's been seeing this fellow for five years (now).

Od kdaj že to veš? - Since when have you known that?

Že vse popoldne se trudim, da bi te spravila k delu.-

I've been trying to get you to work all afternoon.

Že leta in leta je hodil od hiše do hiše.-

For many years now he had been going round from house to house.

Dotlej bo že prenehalo snežiti.-

The snow will have stopped by then.

Lahko bi se že obrnil.- You could have had a shave by now.

Jih je že zmetal. - He's finished throwing them.

(č) z no sooner - than, scarcely - when:

Kraj je izginil, je že zatarnala.-

Scarcely had he gone when she started lamenting. /

No sooner had he gone than she started lamenting.

2. IZRAŽA OMEJEVANJE (v pomenu ali skupaj s "sam, -a, -o").

Prevaja se z mere(ly), only, just:

Že iz vljudnosti -

out of mere courtesy / just out of courtesy /
just for courtesy('s) sake

Že zaradi tega ne morem iti s teboj.-

For that reason alone / Just for that reason I can't go. /
I can't go if only for that reason.

Že sama misel na to me spravlja v strah.-

The mere / very thought of it terrifies me.

3. IZRAŽA (a) GOTOVOST, VERJETNOST, ZAUPANJE, SPRAVLJIVOST in
(b) NESTREPNOST.

Pravaja se

(a) s certainly, surely, to be sure to, all right (ali s
kako drugačno ustaljeno zvezo):

Bo že prišel, ne skrbi. - He'll come all right, don't worry.

Že dobro - That's all right. / Never mind!

To bo že drzalo.-

That will surely be right. / I'm sure that's right.

Bo že prišel. - He is sure to come.

Se že razumemo!-

We understand each other all right, don't we?

Bog bo že vedel. - God will know best.

To že ne bo res. - It couldn't be that.

(b) z really, surely, as it is, anyway:

To je pa že preveč! - That really is a bit much!

To bi že lahko vedel! - You might have known that, surely!

Že tako je dovolj drago.- That's dear enough as it is.

Če že pospravljáš, počisti še tla, ko si že pri delu.-

Since you're tidying up anyway you can clean the floor while you're at it.

Govori že vendar!

For heaven's sake speak up (will you)!

Naredi že! Zmigaj se že!-

Come on! / Hurry up! / Get a move on!

Kaj je že spet?

What (is it) now? / What is it this time? /

What (on earth) is the matter now?

Kja, že spet? - What, again?

Boš že (še) videl! - (Well), you'll see. / Just you see.

Ti bom že pokazal! - I'll just show you (how...)!

4. IZRAŽA ZADRŽEK (kot samostojna pritrdilnica v zvezah "že - toda / ampak" in podobno)

Prevaja se z Yes / Very well / True / All right - but:

Že, ampak veste...- Yes, but you know...

Že, a kaj bodo doma rekli?

It's all very well, but / True (enough), but what are they going to say at home?

Že - a kaj sedaj? - All right, but what next?

5. IZRAŽA POLJUBNOST ali ZANIČEVANJE kot poudarni dodatek zaimku ali prislovu.

Prevaja se z ever / -ever, no matter:

Povej temu kovaču ali kar že je....

Tell that blacksmith or whatever he is...

Najdi mi tajnika ali kogar že.-

Get me the secretary or whoever.

Kdorkoli že / kdor si že bodi - no matter who

Poberi se domov ali kamor že. - Be off home or wherever.

J.-D.

SLOVENSKO - FRANČOSKI SLOVAR

pred zaključkom

(izvleček)

dosedanji

novi v pripravi

zákon loi f, canon m: mariage m; Novi = le Nouveau Testament; ta = je še v veljavi cette loi est encore en vigueur; vojni = loi martiale; = je bil sprejet (zavrnen) la loi a été adoptée (rejetée); držati se zakona obéir à la loi, respecter la loi; biti v skladu z zakonom être conforme à la loi; biti v nasprotju z zakonom être en contradiction avec la loi; kršiti = transgresser (= enfreindre) la loi; obiti = éluder (= tourner) une loi; postati = passer en loi; otroci prvega zakona les enfants du premier lit; divji zakon concubinage m; živeti kakor v zakonu vivre maritalement

zákon (postava) loi f; (cerkveni) canon m; stari (novi) = sv. pisma (zaveza) l'Ancienne (la Nouvelle) alliance; l'Ancien (le Nouveau) Testament; v duhu = a dans l'esprit de la loi; v imenu = a au nom de la loi; po = u selon (ali d'après) la loi; na temelju = a en vertu de la loi; carinski = loi douanière; davčni = loi fiscale; izjemni = loi d'exception; kazenski = loi pénale (ali criminelle); moralni = loi (de la) morale; naravni = loi de la nature, loi naturelle; okvirni = loi-cadre f; pokojninski = loi sur les retraites; temeljni = loi fondamentale; temeljni državni, ustavni = loi constitutionnelle; = o težnosti loi de la gravitation; tiskovni = loi sur la presse; vojni = loi martiale; volilni = loi électorale; = je bil sprejet (zavrnen) la loi a été adoptée (rejetée); biti v skladu z = om être conforme à la loi; biti v nasprotju z = om être en contradiction avec la loi; obiti = éluder (ali tourner) la loi; pasti pod = tomber sous le coup (ali sous l'application) de la loi; postati = passer en loi, acquérir force de loi; postaviti = e légiférer; prekršiti = transgresser (ali enfreindre, violer) une loi; contrevenir à la loi; razglasiti = promulguer une loi; razveljaviti = abroger une loi; ravnati se po = u observer la loi; se conformer à la loi; spremeniti = modifier (ali amender) une loi; = je še v veljavi la loi est encore en vigueur (ali en application)

zákon (zakonska zveza) mariage m, union f conjugale; civilni = mariage civil; divji = concubinage m, union libre, pop collage m, jur faux ménage; mešani = mariage mixte; navidezni = mariage fictif (ali blanc), simulacre m de mariage; neveljaven = m. putatif; razumski = m. de raison;

= med sorodniki m. consanguin (ali entre parents); = zaradi denarja interesov m. d'argent (d'intérêt); = iz ljubezni m. d'amour; obljuba = a promesse f de mariage; otrok iz prvega = a un enfant du premier lit (ali mariage); v drugem = u en secondes nocés; = skleniti, v = stopiti contracter (un)mariage, se marier; sklenitev = a célébration f du mariage; razveza = a séparation f des époux, divorce m; tožba za razvezo = a action f en divorce; razvezati = dissoudre un mariage; živeti v divjem = u vivre maritalement (ali conjugalement, en concubinage, pop en collage)

zakónci les époux mpl

zakónec époux m, mari m, conjoint m, nca époux mpl, conjoints mpl, couple m

zakoník code m

zakoník code m; državljanski = code civil; kazenski = code pénal

zakonít légal, légitime, conforme à la loi

zakonít légal, conforme à la loi; légitime, = i dedič héritier m légitime; = i zastopnik représentant m légal, mandataire m; = o plačilno sredstvo monnaie f légale; = o pri- znati legaliser qc, rendre qc légal; = o zaščiten protégé par la loi; breveté, patenté

zakonítost légalité f, légitimité f

zakonítost légalité f, légitimité f

zakonodája législation f; kazenska = l. pénale (ali criminelle)

zakonodajalec législateur m

zakonodájen législatif

zakonodájen législatif; = jna oblast pouvoir m législatif; = jna skupščina assemblée f législative

zakonodájstvo législation f

zakonodávec législateur m

zakonolómec (homme) adultère m

zakonolómec, = mka homme m (femme f) adultère

zakonolómka (femme) adultère f

zakonolómstvo adultère m

zakonolómstvo adultère m

zakonski de (la) loi, légal, légitime; conjugal, né dans la mariage; = predlog projet m de loi; imeti zakonsko moč avoir force de loi; mlad = par le jeune ménage, les nouveaux mariés mpl

zakónski 1 légal, de loi; légitime; = sko besedilo texte m de loi (ali législatif); = ska moč force f de loi (ali législative); = osnutek (predlog) projet m (proposition f) de loi; predložiti = osnutek déposer un projet de loi; = predpis disposition f (ali prescription f) légale

zakónski 2 conjugal, matrimonial; = ska dolžnost devoir m conjugal; = par époux mpl, couple m, ménage m; mlad = par jeune ménage; = prepir querelle f (ali scène f) de ménage; = stan (état m de) mariage, vie f conjugale; = ska zveza union f conjugale; = ska zaobljuba vœu m matrimonial

zakòp enfouissement m, enterrement m ensevelissement m

zakòp enfouissement m, enterrement m ensevelissement m

zakopati enfouir, enterrer, ensevelir

zakopá(va)ti enfouir, enterrer, ensevelir; = se (sriti se) se terrer (tudi živali), fig se cloîtrer, s'enfermer, s'isoler; = se (voj.) se retrancher, se terrer; = se v knjigo s'ensevelir (ali s'enterrer) dans ses livres

zakopčatiagrafer, boutonner, fermer au moyen d'agrafe (= d'un crochet)

zakoreniniti se prendre racine; s'enraciner (fig.)

zakoreniniti se prendre racine, s'enraciner (tudi fig.); zakoreninjen enraciné, (navada) invétéré

zakoreninjen enraciné, invétéré

zakosteneti s'ossifier

zakostenelost, zakostenitev ossification f

zakotaliti envoyer rouler

zakotaliti faire rouler; = se (se) rouler

zakóten éloigné, solitaire, clandestin; zakotni odvetnik avocat m marron

zakóten éloigné, solitaire, clandestin; = tna krčma cabaret mal fame, fam bistro(t) m, caboulot m; = tni list (časopis) feuille f de chou; = tni odvetnik avocat m de bas étage (ali marron, avocaillon m)

zakotíti se se propager

zakótje réduit m, coin m
éloigné, recoin m, coin
perdu

zakováti clouer, enclouer

zakóvica rivet m

zakraljeváti devenir roi,
commencer à régner

zakramènt sacrement m

zakričáti s'écrier; = na ko-
ga crier à (la face de) q

zakríliti battre des ailes;
agiter (=branler) les bras
(z rokami)

zakrínkati masquer

zakristíja sacristie f

zakríti, zakrívati cacher,
celer, couvrir, voiler,
dérober à la vue

zakrívljen recourbé, crochu

zakríniti durcir; = se
s'endurcir

zakótje cache(tte) f, coin caché,
retraite f, refuge m, repaire m,
fam trou m

zakováti clouer; river, riveter;
(konja) enclouer

zakóvica (tehn.) rivet m; vgrez-
njena = rivet à tête noyée (ali
perdue, fraisée)

zakóvičar fer m à rivets

zakovíčenje rivetage m

zakovíčiti riveter, river

zakóvnik clou rivé, rivet m

zakrákati (se mettre à) croasser

zakraljeváti devenir roi, commencer
à régner

zakramènt (rel.) sacrement m

zakrástiti se se cicatriser

zakrézniti se tordre la bouche, faire
la grimace (ali la moue)

zakreníti tourner; courber, infléchir,
cintre

zakričáti pousser un cri, crier,
s'écrier; = od bolečine pousser un cri
de douleur, crier (ali hurler) de
douleur

zakríliti battre des ailes; = z ro-
kami agiter (ali gesticuler avec) les
bras

zakrínkati (se)^(se) masquer, (se) déguiser

zakristíja sacristie f

zakrí(va)ti cacher, celer, dissimuler,
couvrir, masquer, dérober à la vue;
= si obraz z rokami cacher sa figure
dans ses mains

zakríniti (se) (se) durcir, (mleko)
se cailler, se coaguler; fig (s')en-
durcir

V S E B I N A

Stran

- Predgovor uredništva.....	1
- Anton Omerza: Prevajalsko delo in humanizacija družbe....	2
- J.G.: "Prevodilac", časopis UNSP SR Srbije, broj 1.....	4
- Recenzija prevodov:	
J.G.: How to climb Triglav.....	8
J.G.: Triglav/ein kurzer Führer.....	9
V.J.: Ne tako.....	12
Emil Vogrič: Odlomki iz slabih originalov in prav takih prevodov.....	13
- Inž. Arnold Zupančič: Nekaj kulinarično-jezikovnih zagat..	20
- J.G.: Veliki angleško-slovenski slovar.....	22
- J.G.: Drobiž, koristen pri prevajanju iz angleščine in vanjo.....	25
- Franc Bugar: Slovenski in nemški tehniški jezik ali nekaj podatkov za vsakdanjo rabo.....	27
- Udeležba našega člana v Svetu FIT:	
Sestanek Sveta FIT na Bledu.....	31
Razširjeni biro FIT v Moskvi.....	33
- Gojko Prevodič: Tujkomanija v luči semantičnih blodnjakov, ki zavoljo nje morejo nastati.....	35
- Slovensko-angleški slovar za: da, le, mar, namreč, pa, pač, saj, še, vsaj, že.....	39
- J.-D.: Slovensko-francoski slovar pred zaključkom.....	68

DROBIŽ

- J.G.: Caterpillar tractor - a trade-mark!.....	11
- N.N.: Ali res bogatimo svoj jezik!.....	19
- A.O.: Signore Direttore.....	24

=====

Izdaja: Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije
61000 LJUBLJANA, Resljeva 16/I, tel. (061) 317-862.

S O M M A I R E

Page

- Avant-propos de la rédaction.....	1
- A. Omerza: Le travail de traduction et l'humanisation de la société.....	2
- J.G.: "Prevodilac" (Le traducteur), journal de l'Association des TST de la RS de Serbie, num. 1.....	4
- Critique des traductions:	
J.G.: How to climb Triglav.....	8
J.G.: Triglav/ein kurzer Führer.....	9
V.J.: Pas comme ça.....	12
Emil Vogrič: Fragments de mauvais originaux et de tout aussi mauvaises traductions.....	13
- Ing. Arnold Zupančič: Quelques impasses linguistiques culinaires.....	20
- J.G.: Le grand dictionnaire anglais-slovène.....	22
- J.G.: Des notes utiles pour la traduction de l'anglais et vers l'anglais.....	25
- F.Burgar: Les langues techniques slovène et allemande ou quelques données pour l'usage quotidien.....	27
- Participation de notre membre au Conseil FIT:	
Réunion du Conseil FIT à Bled.....	31
Bureau FIT élargi à Moscou.....	33
- G. Prevodič: La manie des mots étrangers à la lumière des confusions sémantiques qui peuvent s'ensuivre.....	35
- Dictionnaire slovène-anglais pour des particules slovènes difficiles à traduire.....	39
- J.-D.: Le nouveau dictionnaire slovène-français tire à sa fin.....	68

CURIOSITÉS

- J.G.: Caterpillar tractor - a trade-mark!.....	11
- N.N.: Est-ce vrai que nous enrichissons notre langue?...	19
- A.O.: Signore Direttore.....	24

=====

"MOSTOVI" (LES PONTS) sont publiés par l'Association des Traducteurs Scientifiques et Techniques de Slovénie
 Adresse: 61000 LJUBLJANA, Resljeva 16/I, YUGOSLAVIE
 Téléphone: (061) 317-862

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is noted that the economy is in a state of stagnation, and that the government is facing a serious financial crisis. The report also mentions that the political situation is unstable, and that there is a risk of civil unrest. The second part of the report deals with the specific measures that have been taken by the government to address these problems. It is noted that the government has implemented a series of austerity measures, and that it has also taken steps to improve the efficiency of the public sector. The report concludes by stating that the government's efforts are commendable, but that more needs to be done to ensure the long-term stability of the country.

The following table shows the results of the survey conducted in the various regions of the country. The data indicates that the majority of respondents are in favor of the government's policies, but that there is still a significant portion of the population that is dissatisfied. The table also shows that the level of satisfaction varies significantly between different regions, with some areas showing much higher levels of approval than others.

It is recommended that the government continue to implement the measures outlined in the report, and that it should also take steps to address the concerns of the dissatisfied portion of the population. This could be done through a series of public consultations, and through the implementation of targeted social welfare programs. The report also suggests that the government should consider holding early elections to allow the people to express their views on the current situation.